

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNÁ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

**Studijní obor
(kombinace):** Penitenciární péče

DOMÁCÍ NÁSILÍ DOMESTIC VIOLENCE

Bakalářská práce: 09-FP-KSS-4048

Autor:

Libor JEBAVÝ

Podpis:

Adresa:

Roztoky 415

512 31 Roztoky u Jilemnice

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jiří VACEK, CSc.

Konzultant:

Počet

stran	graf	obrázk	tabulek	pramen	příloh
70	25	5	2	33	1 + 1 CD

V Liberci dne: 29. března 2010

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Berou na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si v domě povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 29.03.2010

Libor Jebavý

.....

Podkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Doc. Ing. Jiřímu Vackovi, CSc. za velmi přínosnou metodickou pomoc, kterou mi při zpracování práce poskytl.

Také chci podkovat své manželce za morální podporu, které si velice vážím, a to nejen při tvorbě bakalářské práce, ale po celou dobu mého studia.

Resumé

Název bakalářské práce:	Domácí násilí
Název bakalářské práce:	Domestic violence
Jméno a příjmení autora:	Libor Jebavý
Akademický rok odevzdání bakalářské práce:	2009/2010
Vedoucí bakalářské práce:	Doc. Ing. Jiří VACEK, CSc.

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala problematikou domácího násilí, jejím cílem bylo získat pohled o míře informovanosti mládeže k této otázce v mikroregionu Jilemnice. Teoretická část vymezovala pojem domácí násilí, charakterizovala násilí a objasňovala formy pomoci. Experimentální část práce dotazníkovým šetřením zjistila povědomí 138 respondentů o domácím násilí, to bylo doplněno řízeným rozhovorem se 4 respondenty. Výsledky potvrdily stanovené předpoklady. Přínosem práce je možné využití Policií ČR.

Klíčová slova:

Domácí násilí, agresor, oběť, nezisková organizace, právo, informovanost, dotazník, rozhovor, mládež, efektivní pomoc.

Summary:

The present bachelor's thesis is concerned with the issue of domestic violence and its aim was to attain an overview of the extent of young people's awareness of this issue in the micro-region of Jilemnice. In the theoretical section the definition of domestic violence is determined, domestic violence is characterized and forms of help and assistance are clarified. The experimental section of the work, conducted by means of a questionnaire survey, made an inquiry into 138 respondents' awareness of domestic violence, which was complemented by guided interviews with 4 of the respondents. The results confirmed specified assumptions. The contribution of the present work is its potential utilization by the Police of the Czech Republic.

Key words:

Domestic violence, aggressor, victim, non-profit organization, law, awareness, questionnaire, interview, youth, effective help.

Zusammenfassung

Die Bachelorarbeit hat sich mit der Hausgewaltproblematik beschäftigt. Ihr Ziel war, eine Übersicht über den Informationsmaß der Jugend im Mikroregion Jilemnice zu bekommen. Der theoretische Teil hat den Begriff der Hausgewalt abgegrenzt. Er hat die Gewalt charakterisiert und die Hilfemöglichkeiten klargestellt. Der experimentale Teil der Arbeit hat mit dem Fragebogen sondiert, welche Kenntnisse die 138 Befragten von der Hausgewalt haben. Es wurde mit dem Gespräch mit vier Befragten ergänzt. Die Ergebnisse haben die vorgesehenen Voraussetzungen bestätigt. Der Beitrag dieser Bachelorarbeit ist möglich im Polizeiarbeitsbereich zu benutzen.

Die Schlagwörter:

die Hausgewalt, der Aggressor, die gemeinnützige Anstalt, das Recht, die Informiertheit, der Fragebogen, das Gespräch, die Jugend, die effektive Hilfe

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Teoretická část.....	10
2.1 Základní pojmy	10
2.2 Odborné definice domácího násilí.....	11
2.3 Znaky a formy domácího násilí.....	12
2.4 Za domácí násilí považovat nelze	15
2.5 Cyklus domácího násilí	17
2.6 Rozvoj domácího násilí.....	18
2.7 Příčiny domácího násilí.....	19
2.8 Mýty o domácím násilí.....	20
2.9 Týrané skupiny	22
2.10 Legislativa	24
2.11 Organizace poskytující pomoc	27
2.12 Jak se zachovat v případě domácího násilí.....	30
3. Experimentální část.....	31
3.1 Cíl experimentální části.....	31
3.1.1 Stanovení předpokladů	31
3.2 Metody výzkumu.....	32
3.3 Popis zkoumaného vzorku	34
3.4 Průběh průzkumu a posouzení dotazníků	35
3.5 Popis a interpretace výsledků	36
3.6 Doplnující výzkumné rozhovory.....	52
3.7 Shrnutí výsledků praktické části a diskuse.....	61
4. Závěr.....	65
5. Navrhovaná opatření	66
6. Seznam použitých informatických zdrojů	67
7. Seznam příloh	70

1. Úvod

Domácí násilí je v současné době chápáno jako zcela zvláštní, samostatný jev. Specifikem tohoto jevu není násilí samotné, ale spíše proti komu a za jakých okolností je páčáno.

S pojmem a problematikou domácího násilí se v posledních několika letech setkáváme stále častěji. Samotný pojem „domácí násilí“ je používán relativně krátce, v České republice přibližně od sedmdesátých let a velká pozornost se domácímu násilí dostala až od konce devadesátých let druhé poloviny dvacátého století. Do té doby bylo domácí násilí silně latentní. Navíc bylo domácí násilí považováno za zcela normální a provázeno mnohými přesvědčeními, například o to sama říkala, domácí násilí se týká pouze určitých sociálních skupin, domácí násilí je pouze ojedinělá záležitost. Tyto přesvědčení však bohužel přetrvávají v povědomí společnosti i v současné době. Zejména díky neúnavné snaze několika převážně neziskových institucí (například Bílý kruh bezpečí, ROSA apod.) jsou tyto přesvědčení potlačovány, veřejnosti jsou poskytovány informace, konkrétní případy se evidují a prezentují společnosti, celá problematika domácího násilí je medializována. Tím dochází k určení otevření dříve tolik tabuizovaného problému, který se čím dál tím více stává patologickým jevem. Také stát se legislativně zapojil do boje proti domácímu násilí a to zejména přijetím zákona č. 135/2006 Sb. na ochranu proti domácímu násilí.

Domácí násilí však samo o sobě není v České republice definováno jako samostatný zločin, naše legislativa jej nezná. Z tohoto pohledu je „domácí násilí“ chápáno pouze jen jako termín, který pod sebe sdružuje řadu zločinů, jako například týrání osoby žijící ve společném obývaném bytě nebo domě, týrání své osoby, omezování osobní svobody, ublížení na zdraví, znásilnění a dokonce se nebojíme mezi tyto zločiny zařadit i vraždu. Bohužel aby násilí páchané v domácnosti mohlo být za zločin označeno, jsou zde jasně dané podmínky, které musí být splněny. Pokud ke splnění těchto podmínek nedojde, je toto domácí násilí řešeno pouze na úrovni občanského zákona s daleko mírnějšími postihy pachatele. A pokud je oběť nucena žít i nadále s pachatelem ve společné domácnosti, tak si rozmyslí domáhat se nějakou neúspěšnou pomocí. Ze své praxe vím, že zejména informovanost je jednou ze základních předpokladů toho, aby oběti samy překonaly přesvědčení a strach a nestyděly se vyhledat pomoc.

Informovanost společnosti o problematice domácího násilí, bohužel, není dostatečná. Samotný pojem domácí násilí je převážně každému znám. Ovšem co si pod tímto pojmem

přestavit, jaké konkrétní jednání, to většina obyvatel neví, případně nemá ani tušení, jaké jednání je pod tímto pojmem zahrnuto. Tento stav mě vedl k tomu, abych se problematikou informovanosti o domácím násilí blíže zabýval, nebo dostatečná informovanost jak obětí, tak i ostatní veřejnosti, je nezbytná k vyhledání a poskytnutí účinné pomoci oběti. Toto je i cílem této bakalářské práce, tzn. zjistit údaje o obecném povědomí o domácím násilí, tzn. Zda respondenti znají formy domácího násilí, co je příčinou domácího násilí, kdo se může stát obětí a kde lze hledat pomoc. Také mě zajímalo, jestli dotázané osoby mají s domácím násilím osobní zkušenost, a již vlastní nebo ze svého okolí. Získané poznatky mohou posloužit Preventivní informační skupině Policie České republiky ke stanovení míry informovanosti o domácím násilí a realizaci programu prevence před domácím násilím.

Tato práce má jednoduchou a přehlednou strukturu odpovídající nárokům a požadavkům. Práce je rozdělena do dvou stejných částí, a to na teoretické zpracování problému a na praktickou část. V teoretické části se zabývám vymezením domácího násilí jakožto patologického jevu, jeho definováním, společenskou nebezpečností a jeho současným stavem a stavem legislativy v České republice. Experimentální část práce pomocí dotazníku zjišťuje informovanost 138 respondentů, v daném regionu, o problematice domácího násilí.

Pro tvorbu této bakalářské práce jsem využil odborné publikace, odborné časopisy, internetové zdroje, v rámci svého zaměření také sleduji aktuální průběh a vývoj tohoto patologického jevu, jakým domácí násilí bezesporu je. Bohužel českých titulů zabývajících se problematikou domácího násilí je poměrně málo. Proto jsem převážnou většinu informací a materiálů pro zpracování teoretické části čerpal z internetových zdroj Bílého kruhu bezpečí. Také jsem provedl sociální průzkum mezi mládeží ve věku 13 – 16 let, a to dotazníkovou metodou. Dotazníkové šetření jsem doplnil řízeným rozhovorem se čtyřmi respondenty, kteří mi posloužili pro detailnější dokreslení poznatků.

2. Teoretická část

2.1 Základní pojmy

Slovník základních pojmů používaných v bakalářské práci. Při sestavování těchto základních pojmů bylo vycházeno z interních předpisů Policie ČR, konkrétně závazných pokynů policejního prezidenta, které upravují postup policie v případech domácího násilí a pro potřeby této práce jsou, pro své zaměření, nejvýstižnější.

- **násilná osoba (pachatel domácího násilí)** - osoba, která ohrožuje ohroženou osobu na život, zdraví, svobodu nebo lidské důstojnosti a žije s ohroženou osobou ve společném obydlí, a je-li byla spolu s ohroženou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu,
- **ohrožená osoba (oběť)** - osoba, proti které směřuje domácí násilí ze strany násilné osoby,
- **blízká osoba** – jedná se o bližší označení ohrožené osoby z pohledu práva a rozumí se jí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec, manžel/ka,
- **jiná osoba** – osoba v poměru rodinném, obdobném nebo i osoba bez takového vztahu, která žije ve společném obývaném bytě nebo domě,
- **společné obydlí** - byt nebo dům, který násilná a ohrožená osoba obývají společně, přičemž se vyžaduje jen faktický stav společného bydlení, nikoliv vedení společné domácnosti,
- **vykázání** - zásah do vztahu mezi násilnou a ohroženou osobou v podobě rozhodnutí policisty o tom, že násilná osoba musí na **dobu 10 dnů** opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí, je přípustné pouze tehdy, je-li to nezbytné k ochraně života, zdraví, práv a svobod ohrožené osoby, a je přípustné i proti její vůli, přičemž vykázání je upraveno právem na ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti před právem vlastnickým (užívacím) a právem na nedotknutelnost obydlí,

- **vykázaná osoba** - násilná osoba, v níž bylo rozhodnuto o vykázání nebo o zákazu vstupu do společného obydlí.

2.2 Odborné definice domácího násilí

S pojmem „domácí násilí“ se v současné době setkáváme poměrně často. Bohužel, jedná se ale spíše o pojem užívaný zejména pro laickou veřejnost v médiích (v poslední době začínají tento termín nejen používat, ale i akceptovat také odborníci), nebo neexistuje přesná a jednotná definice tohoto pojmu. A v legislativě ČR se vymezení tohoto pojmu nenachází vůbec.

Sám termín domácí násilí se užívá převážně v literatuře anglické a má na mysli především násilí mezi partnery – současnými nebo minulými, v seztaném i neseztaném soužití. Násilí mezi partnery je též někdy označováno jako intimní násilí (intimate violence) nebo partnerské zneužívání (partner abuse). (Voková, Spoustová, 2008)

Obecně se tedy dá říci, že tvůrci odborné literatury sice vycházejí ze stejných zásad, pojem domácí násilí ale vymezuje každý odlišně. Z tohoto důvodu je domácí násilí vymezováno mnoha definicemi. Pro účely bakalářské práce je zde uvedeno pouze několik odborných a vědeckých výkladů tohoto pojmu.

Prof. PhDr. RNDr. Marie Vágnerová, CSc. definuje domácí násilí jako: *zneužití postavení a moci, kterou pachatel v rodině má. Projevuje se nepřiměřenými požadavky, vynucováním podřízenosti oběti a kontroly nad jejím životem. Toto je dosahováno násilím, event. vyhrožováním a využíváním strachu z další újmy. Může jít o: fyzické ubližování, psychické týrání, ekonomické omezování, sociální izolaci.* (Vágnerová, 2008)

Doc. PhDr. Ludmila Írtková, CSc. definuje domácí násilí jako: *opakované, dlouhodobé a zpravidla eskalující násilí fyzického, psychického, sexuálního, sociálního a ekonomického rázu, které vytváří jednoznačně asymetrický vztah a vede ke stabilnímu rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu.* (Írtková, 2008)

A právě v tomto smyslu ve vztahu k ohrožené osobě na rozdíl od jiných odborníků, kteří se zabývají problematikou domácího násilí pouze z pohledu ženy jako oběti, Írtková tuto definici doplňuje a rozšiřuje v tom smyslu, že ohroženou osobou již není chápána pouze žena, ale v roli oběti mohou být také děti, senioři i muži. Z tohoto pohledu vychází i interní akty řízení, které slouží pro potřeby policistů v oblasti domácího násilí: *Domácím násilím se rozumí opakované, dlouhodobé a stupňující se násilí, kterého se dopouští dospělá nebo*

mladiství na svých blízkých. Domácí násilí je v domácnosti. Za jiná opakujícími se útoky proti lidské důstojnosti, kterými se zpravidla postupně přidávají útoky proti zdraví a v konečném stádiu může přejít v útoky proti lidskému životu. Domácí násilí se liší od ostatních forem delikventního chování tím, že je násilím ve vztahu osob, vytváří vztah závislosti oběti na pachateli a je zaměřeno na získání moci pachatele nad obětí. Charakteristickým rysem domácího násilí je skutečnost, že se pro svou určitou trvalost a rostoucí intenzitu násilných aktů postupně stává součástí jejich běžného života. (Dufková, Zlámal, 2005)

Helen L. Conwayová, která je britskou advokátkou a dlouhodobě se specializuje na záležitosti rodiny, zejména na práci s oběťmi domácího násilí, uvádí: *Domácí násilí zahrnuje rovněž celou škálu dalšího jednání agresora, jehož cílem je získat nad obětí moc a ovládat ji. Proto se oběť používá termín domácí týrání, nebo lépe vyjádřit skutečnou šířku celého problému. (Conwayová, 2007)*

Shrneme-li výše uvedené definice, lze konstatovat, že se jedná o tzv. násilí zavazující dvě osoby na soukromé prostory (přívažně byt nebo rodinný dům) mezi blízkými osobami. Specifikem je opakovanost násilí, jeho náročnost a jasné role agresora a oběti. Násilí je v tomto případě široký pojem, který nezahrnuje pouze fyzické násilí, ale psychické, sexuální, sociální apod.

2.3 Znaky a formy domácího násilí

Základním znakem domácího násilí je násilí zaměřené na blízkou osobu.

V literatuře, volně podle (Dufková, Zlámal, 2005) jsou uváděny tyto základní znaky domácího násilí:

- **soukromí jako místo činu** – pachatel na svou oběť útočí v místech, kam nedosahuje veřejná kontrola a zpravidla bezesvědků, neať již v soukromí bytu, domu či jinde,
- **opakování násilí a dlouhodobost** – domácím násilím není ojedinělý a jednorázový incident, aby se závažnými následky. Domácí násilí má svou historii, dochází k němu opakovaně. Projevy domácího násilí přetrvávají i ve velmi dlouhých časových intervalech několika let. Mohou zůstat po mnoho let skryté v soukromí a skončit rodinnou tragédií. V opakování a dlouhodobosti spočívá nebezpečnost domácího násilí,

- **vzr stající intenzita násilí** – domácí násilí za jiná opakujícími se útoky proti lidské důstojnosti, k nim se postupně přidávají útoky proti zdraví a v konečném stádiu přechází v útoky proti lidskému životu. Ve svém počátku jednotlivé útoky v rámci domácího násilí nedosahují intenzity trestného jednání a jsou-li posuzovány izolovaně, může to vést k bagatelizaci a zlehčování i ze strany případně zapojených policistů. Jednotlivé incidenty při svém opakování nabývají na intenzitě. V násilném vztahu se střídají fáze klidu, agrese a usmírování. S rozvojem domácího násilí se zmenšují fáze klidu a prodlužují se a stávají se častějšími fáze agrese,
- **uplatnění moci a kontroly** – postavení oběti a pachatele je nerovné a jejich role se v průběhu opakovaných incidentů mění. Pachatel uplatňuje kontrolu nad životem oběti zejména v oblasti jejích sociálních kontaktů a v oblasti ekonomické. Násilím uplatňuje moc nad jejím každodenním životem. Domácí násilí není spor, hádka nebo rvačka, tedy události, při kterých je postavení obou stran incidentu stejné,
- **vzájemná blízkost a provázanost oběti a pachatele** – pachatel i oběť jsou nebo si byli vzájemně blízké a důvěrné osoby. K domácímu násilí dochází uvnitř reálného partnerského vztahu mezi mužem a ženou (manželství nebo jiný podobný déle trvající vztah) nebo mezigeneračního vztahu mezi rodiči a dětmi i prarodiči žijícím ve společně obývaném bytě nebo domě. Pachatel i oběť jsou citově, sociálně, ekonomicky úzce spojené osoby. Mohou mít společné dítě, nemovitosti, úřady apod. Mají společné bydliště a mají ztíženou možnost tento společně obývaný byt nebo dům opustit. Mohou nebo nemusí mít vypořádané majetkoprávní záležitosti. Zejména v případě manželství proto platí ustanovení rodinného práva,
- **složitý, ambivalentní postoj oběti k pachateli** - oběť domácího násilí se chová jinak, než oběť poškozené cizím pachatelem. Ochota k potrestání pachatele je kolísavá. Oběť si přejí zastavit násilí, doufají v pokračující vztah bez násilí. Po násilném incidentu hledají pomoc, posléze však mohou svůj postoj změnit. Důvodem může být psychický tlak a oprávněný strach vzhledem ke skutečnosti, že oběť nadále bydlí ve společném bytě nebo domě s útočníkem. Ten bývá zpravidla stíhán na svobodě. Důvodem může být i zastrasování ze strany pachatele a jeho rodiny, víra v polepšení pachatele,

obava z osamocení a z toho plynoucí finanční a materiální nejistota, ztráta bydlení apod.

Domácí násilí lze rozdělit na jednotlivé formy (druhy), avšak z hlediska obětí se prolínají a zpravidla se nedají izolovat. Nejčastější formou domácího násilí je kombinace fyzického a psychického násilí.

- **Fyzické násilí**

Toto násilí je nejvíce viditelné, nebo zpravidla zanechává viditelné stopy v podobě modřin, jizev, popálenin, zlomenin, apod. Mezi projevy fyzického násilí patří například fackování, bití rukama nebo pěstmi, kopání, škrcení, svazování, ohrožování bodnou nebo palnou zbraní nebo jinými pěstmi, odpírání spánku a jídla až po útoky proti životu,

- **Psychické násilí**

Jak je již uvedeno výše, souvisí s násilím fyzickým nebo se může odehrávat samostatně a zpravidla stojí na počátku rozvíjejícího se i z fyzického, později je oběť vystavena souasně fyzickým útokům i nadávkám a ponižování. Psychické násilí je obtížně dokazatelné, nebo na první pohled není zřejmé, zda je oběť skutečně psychicky týraná. Toto násilí zahrnuje ponižování, urážení, znevažování, obviňování, zákaz, zastrhávání, terorizování, vyhrožování, vydírání, hrubé chování, narušení vlastnictví oběti zejména oblíbených věcí apod.,

- **Emocionální násilí**

Je orientováno na osoby (děti, rodiče, sourozenci), zvláště (včetně likvidace) a v cíli (ke kterým má vztah a představují nenahraditelnou vzpomínku). Jedná se o soustavnou kontrolu toho, co oběť dělá, s kým se stýká, kam chodí, zesměšňování, prohlašování oběti za blázna, citové vydírání, obviňování v každé situaci, výhršky odebráním dětí aj.,

- **Sociální násilí**

Zahrnuje se na sociální postavení a prostředí oběti. Zahrnuje zákazy kontaktu s přáteli a s rodinou s cílem sociálně oběť izolovat. Jednostranné uplatňování privilegií pachatele rozhodovat ve všech oblastech společného života, využívání dětí nebo jiných osob jako prostředku nátlaku na oběť, znemožňování oběti v sociálním prostředí. V případě, že ohrožená osoba ztratí kontakt s vnějším světem, nemá možnost prodiskutovat svůj problém a srovnávat, dochází u ní k deformaci vnímání reality -normou se pak stává to, co žije, tedy dennodenní násilí,

- **Ekonomické násilí**

Dotýká se základních potřeb oběti, jako je jídlo, bydlení, ošacení apod. Zahrnuje omezování přístupu k penězům, neposkytování prostředků na společnou domácnost případně na děti, absolutní kontrola nad příjmy a výdaji oběti, zatajování ekonomické situace pachatele a rodiny,

- **Sexuální násilí**

je rovněž hrozbou rozpoznatelné a dokazatelné, nebo zpravidla také nezanechává stopy a odehrává se v intimním prostředí bezesvědka. Zahrnuje znásilnění, nucení proti vůli k sexuálním praktikám, sexuální napadáním, zacházení s blízkou osobou jako se sexuálním objektem ...volně z www.acorus.cz.

2.4 Za domácí násilí považovat nelze

Jedna ze zásad o domácím násilí říká: “Nehledat domácí násilí za každou cenu tam, kde ve skutečnosti není, ale nepřehlédnout domácí násilí tam, kde opravdu je.“ Jak ovšem identifikovat domácí násilí od jiných forem násilí nebo od pouhých rozepří mezi manželi?

Při posuzování a odhalování domácího násilí je nutné vycházet ze čtyř základních znaků (dlouhodobost, eskalace, blízký vztah aktérů, soukromí). Aby se mohlo jednat o domácí násilí, je nezbytné, aby všechny tyto typy i znaky byly v daném jednání obsaženy. Například policisté zasahující na místě události, kde je podezření, že by se mohlo jednat o domácí násilí, využívají dotazník SARA DN. Tento dotazník je rozdělen na tři části. První část je zaměřena na násilí k blízké osobě, druhá část se zabývá obecnými sklony násilné osoby k násilí a třetí část poukazuje na zranitelnost ohrožené osoby. Na základě tohoto vyplněného dotazníku a následných výpovědí, policista rozhodne, jedná-li se o domácí násilí či nikoliv. Pro znázornění jsou zde uvedeny dva příklady z praxe:

Příklad .1 - „ano“, jedná se o DN

Dnešního dne 20.1.2009 bylo na zdejší součást Policie R oznámeno operativním důstojníkem, že došlo k napadení paní XXX ze strany jejího manžela. Na místo byla vyslána hlídka, která kontaktovala poškozenou. Po náležitém posouzení poškozená uvedla, že dnešního dne okolo 6.50 hod. byla ve společném bytě na ul. XY napadena manželem, protože mu odmítla říct, kde je její osobní motorové vozidlo Škoda. Dále k věci uvedla, že manžel ji v návalu zlosti chytil za vlasy na hlavě a křikem na ni, aby mu okamžitě sdělila, kde je její vozidlo, s tím, že pokud mu to neřekne, tak ji zabije. Dále jí hlavou udeřil asi 2 krát o ze

st ny pokoje a poté vzal z no ního stolku zavírací n ž, který otev el a p iložil jí ho ke krku. Op tovn jí vyhrožoval, že ji zabije, pokud mu nesd lí, kde má své vozidlo. Poškozená se p i tom snažila z bytu utéct, ale manžel ji v út ku zabránil. Poté vzal její mobilní telefon, který ležel na posteli a rozbil ho o zem. Poškozené se p i tomto jeho jednání poda ilo z bytu utéct na chodbu domu, kde se snažila dozvonit na sousedy v dom . Protože jí nikdo neotev el, vyb hla p ed d m, kde potkala sousedku, kterou požádala o p ivolání policie. Dále k v ci uvedla, že má ze svého manžela strach, protože ji manžel v minulosti n kolikrát fyzicky napadl a zp sobil zran ní. Dnešního dne má strach, že by manžel mohl uskute nit své výhr žky a ublížit jí na zdraví, pop ípad jí zabít. Dalším provedeným šet ením, zejména podáním vysv tlení sv dk a lustrací v evidencích P R bylo zjišt no, že v minulosti byly na P R oznámeny dva p ípady násilného jednání pana XXX v í paní XXX, šet eny pod .j. xxx . kdy byla paní XXX napadena manželem v prostoru tržnice. P i napadení jí pan XXX zp sobil zran ní, které si vyžádalo léka ské ošet ení a byla jí vystavena pracovní neschopnost. Ve druhém p ípad pan XXX napadl svou manželku a zp sobil jí zran ní hlavy a frakturu levého malí ku. Dále bylo od paní XXX zjišt no, že k napadaní docházelo v minulosti v letech 2007 a 2008 v míst jejich trvalého pobytu, p i emž tyto události nebyly hlášeny na P R.

D kladným posouzením situace na míst , zejména za použití otázek SARA DN, bylo zjišt no, že násilná i ohrožená osoba obývají spole né obydlí. Po zhodnocení rizika budoucího nebezpe ného útoku proti životu a zdraví, svobod a zvláš závažnému útoku proti lidské d stojnosti lze i na základ oznámení in ných v minulosti d vodn p edpokládat, že k takovému útoku dojde. Z tohoto dvodu bylo rozhodnuto, že se jedná o domácí násilí a dále postupováno v souladu s platnou legislativou.

P íklad . 2 – „ne“, nejedná se o DN

Dne 16.2.2009 bylo oznámeno na linku 158 poškozenou, že od roku 2003 do sou asné doby je neustále slovn napadána a urážena bývalým manželem, který jí slovn vyhrožuje fyzickým napadením a to ve spole ném obydlí, kdy k fyzickému napadení došlo pouze 1 krát v roce 2003. Tyto výhr žky a urážky trvají již dlouhou dobu a jejich intenzita se neustále stup uje, kdy v sou asné dob je poškozená slovn napadána i n kolikrát týdn . Ke zran ní ani škod na majetku nedošlo. D kladným posouzením situace na míst , zejména za použití otázek SARA DN bylo zjišt no, že se o domácí násilí nejedná.

Za domácí násilí se tedy nedá považovat:

- Hádka- p i hádce se jedná pouze o afektovan jší vým nu názor mezi blízkými osobami, kdy oba jsou v rovnocenném postavení,
- Jednorázový incident, který se neopakuje
- Napadání partner , které je vzájemné – v tomto p ípad není spln na podmínka, že role násilné osoby a ob ti se nem ní.

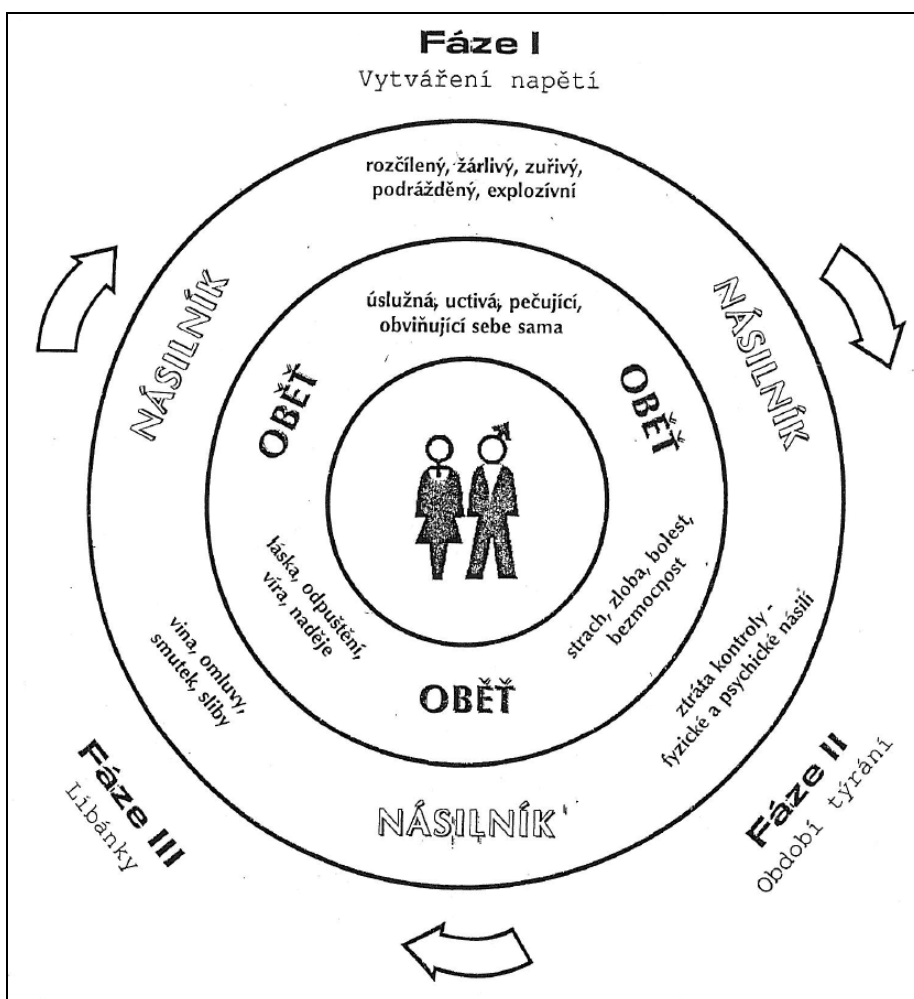
2.5 Cyklus domácího násilí

Jednotlivé p ípady domácího násilí si jsou svým pr b hem velmi podobné. Mezi nejmarkantn jší znaky pat í reviktimizace, tj. opakované stávání se ob tí, v tomto p ípad domácího násilí. Toto násilí tedy p estavuje ur itý cyklus, který se skrádá ze t í odd lených a odlišných fází (Vargová, Vavro ová, 2006):

- ***Fáze nar stání tenze*** – zahrnuje mírné incidenty (verbální agresi – kritizování, nadávky, facky apod.), u ob ti se zvyšuje nap tí a strach z možného násilí a ob se snaží odvrátit budoucí eskalaci násilí.
- ***Fáze násilí*** – relativn krátká fáze, která m že trvat n kolik minut, ale i hodin, v jejímž pr b hu tenze z p edchozí fáze eskaluje v otev ené násilí, a m že mít za následek zran ní, p ípadn až smrt.
- ***Fáze „líbánek“, klidu*** – situace se uklidní, v pr b hu této fáze se násilník omlouvá, slibuje, že násilí se už nebude opakovat, projevuje lítost nad svým chováním.

V první fázi z celého cyklu agrese, která navazuje po ur ité dob na t etí fázi (viz obrázek . 1) se ob cítí již lépe, sebejist ji. Toto chování násilnou osobu za íná op t do jisté míry znepokojovat a cítí jakési ohrožení svého dominantního postavení. V okamžiku, kdy se násilná osoba domnívá, že ji ob svým chováním oslabuje, nastává druhá fáze. Tato fáze p ínáší násilné osob op t pocit dominantnosti a tím zárove pocit ur itého uspokojení. Na základ toho nastává fáze t etí, kdy dochází k usmí ení mezí ob tí a násilnou osobou a do ur ité míry i k harmonickému soužití, ovšem pouze do opakující se první fáze.

Obrázek . 1 – Kruh domácího násilí

Zdroj: <http://www.mp-opava.cz/domaci-nasili/default.html>

2.6 Rozvoj domácího násilí

Domácí násilí se rozvíjí postupně, má svou dynamiku a cyklický průběh, dochází k opakování a postupnému nárůstu intenzity útoku. Situace se stále zhoršuje a nelze očekávat, že by se mohla spontánně, bez vnějšího zásahu zlepšit (Vágnerová, 2008).

Po útokách domácího násilí bývá pouze drobnějšího charakteru, kdy útoky násilné osoby bývají spíše verbální. Postupem času se útoky stupňují a dochází již i k fyzickému násilí. Tyto útoky jsou pouze občasné a po jejich skončení následují ze strany násilné osoby projevy lítosti, omluvy a sliby, že už se to nebude opakovat. Usmířením dochází k novému sblížení a zlepšení vztahu. Plynule dochází ke stupňování intenzity a četnosti útoků, přičemž doba klidu

mezi jednotlivými incidenty se zkracuje. Násilná osoba se již neomlouvá, neslibuje. Hrozí vysoké riziko rozvoje syndromu adaptace na týrání. Tento stav lze charakterizovat volně dle Vágnerové (2008) v následujících bodech:

- **utajení a bezmocnost** – týraná žena se násilného partnera bojí. Není schopna kontroly nad situací, je přesvědčena, že se nedokáže ubránit. Je zde strach z partnera spojený s obavami z rozpadu rodiny a z potřeby chránit děti. To vše vede k zatajování i popírání situace,
- **adaptace na roli týrané ženy** – přijetí role oběti jako nevyhnutelné. Žena se snaží minimalizovat rizika konfliktu tím, že se násilné osobě snaží všemožně vyhováet. Oběť neví v možnost záchrany,
- **odhalení a popření** – k odhalení přispívá náhoda nebo snaha dítěte o nápravu situace. Je paradoxní, že žena se snaží situaci popírat i přes její odhalení. Žena se bojí hledat pomoc, protože nemá kam jít a je přesvědčena, že by mohla celou situaci jenom zhoršit.

2.7 Příčiny domácího násilí

Domovy domácího násilí lze charakterizovat následovně :

- **celospolečenské (tradiční)** – domácí násilí je ve společnosti podporováno a udržováno převládající hierarchií hodnot, která je založena na nadvládě a dominanci mužů. *Fyzické násilí vůči ženám je však tolerováno jen výjimečně, a to v tšinou v rámci falešné solidarity nebo ve skupinách stejnomyšlejících jedinců. V tší tolerance se naopak dostává použití násilí proti nucení ženy k sexu, (tzv. manželské povinnosti) (Sochorek, 2009),*
- **lokální (sociální)** – nezaměstnanost, nízký příjem, nízká vzdělanost, nízký sociální status, alkohol, drogy apod,
- **rodinné** – *pachateli domácího násilí jsou často lidé, kteří sami pocházejí z dysfunkčního nebo afunkčního rodinného prostředí. Příčinami dále jsou:*
  - *Nedotknutelnost obydlí a soukromí rodiny znesnadňuje uplatnění mechanismů sociální kontroly*
  - *Přesvědčení pachatele, že to je on, kdo má jako jediný právo ovlivňovat život ve své rodině, a ostatní to musí respektovat,*

- *P edepsané role len rodiny, pod ízenost atd. (Soch rek, 2009),*
- **osobnostní** – vycházejí z individuálních charakteristik pachatele, ob ti a jejich vzájemné interakce. Je pravd podobné, že sami prošli tíživým d tstvím, okusili na sob traumatizaci násilím. *Za rizikové faktory u pachatele – muže se obvykle považují:*
  - *Agresivita jako rys osobnosti*
  - *P ítomnost poruchy osobnosti s agresivními projevy, ale nap . i pedanti*
  - *Požívání alkoholu nebo drog*
  - *Negativní zkušenosti z d tství*
  - *Násilí je ventilem pocitu ztroskotance nebo neúsp šného lov ka.(Soch rek, 2009).*

Doc. PhDr. Ludmila írtková, CSc. uvádí, že p í iny domácího násilí z pohledu praxe jsou v sou asné dob multifaktoriální. ...voln podle (írtková, 2004):

- **makrosystémové faktory** – jsou založeny na hierarchii hodnot, kdy je ve spole nosti dominantní muž. V tomto kontextu je rozší ena spousta mýt o domácím násilí,
- **ekosystémové faktory** – bezprost ední sociální okolí jedinc . Konkrétními faktory jsou zde nap . nezam stnanost, nízká vzd lanost apod.,
- **mimosystémové faktory** – moc a kontrola uvnit rodin,
- **ontogenetická rovina** – faktory hlavních aktér domácího násilí.

2.8 Mýty o domácím násilí

V sou asné dob informovanost eské ve ejnosti, a zejména mládeže, o problematice domácího násilí nedosahuje takové úrovn , aby se dalo íci, že je zcela uspokojivá. Pravdou je, že díky rozli ným kampaním, které po ádaly r zné organizace zabývající se poradenstvím a pomocí ob tem domácího násilí, se v tšina lidí všech v kových kategorií s pojmem domácí násilí setkala, slyšela o n m apod. Již horší je to ovšem s v domostmi o tom, jaké jednání a znaky tento pojem zast ešuje. Dalším problémem, krom ne zcela dostate né informovanosti o domácím násilí, je p etrávání p edsudk (tzv. mýt) v í ob tem domácího násilí, které jsou stále velmi rozší ené a mají mnoho podob. Tyto mýty bohužel nikterak nep íspívají ob ti a dokonce mohou napomáhat násilné osob .

Mýt o domácím násilí je mnoho. Mezi nejastější mýty o domácím násilí se řadí tyto ...voln podle (Vargová, Vavrová, 2006):

- **Domácí násilí není asté, týká se pouze n kolika málo lidí...**

Studie zabývající se rozšířeností jevu domácího násilí v populaci, se shodují, že se nejedná o jev, ke kterému by docházelo výjimečně. *Podle reprezentativního výzkumu provedeného v roce 2003 v České republice Sociologickým ústavem AV ČR a Filozofické fakulty UK zažije n kterou z forem domácího násilí za svůj život 38 % žen* (<http://www.rosa-os.cz/>).

- **K domácímu násilí dochází jen v nižších společenských vrstvách...**

Z odborných studií vyplývá, že k partnerskému násilí dochází ve všech společenských vrstvách. Ve výskytu domácího násilí se tedy nezohledňují příjmy, vzdělání, bydliště (město, vesnice). Dokonce mnoho násilných osob, ale i obětí, má vysoké společenské postavení. Dojem, že domácí násilí se týká pouze nižších společenských vrstev, vznikl zřejmě proto, že v některých vyšších vrstvách společnosti je domácí násilí zcela latentní na rozdíl od těch nižších.

- **To není násilí, je to pouze hádka...**

Důležité je si uvědomit, jaký je rozdíl mezi hádkou a násilím. Při hádce se jedná o konflikt dvou rovnocenných stran, při němž se každá strana snaží prosadit svůj názor. Pokud je ale mezi stranami nerovnosti sil, už se nejedná o hádku, ale o násilí – oběť a násilná osoba.

- **Příčinou je alkoholismus partnera...**

Příčinou domácího násilí je snaha získat kontrolu nad partnerem. Alkohol má že sloužit jako “spouštěcí prvek” nebo jako výmluva, není ale příčinou násilí. (<http://www.rosa-os.cz/>).

- **Obviněná pachatele k násilí vyprovokovala...**

Pachatelé domácího násilí často tvrdí, že byli k násilí vyprovokováni. Za záminku k násilí poté hledají cokoliv, co není podle jejich představ. Žádná záminka by však neměla sloužit jako omluva násilí. Pokud má agresor zlost na někoho jiného, neměl by si ji vybíjet na svém partnerovi. Bohužel, k násilí na svém partnerovi se uchýlí, protože se domnívají, že si to mohou dovolit.

- **Situace není tak strašná, jinak by obviněná odešla...**

Pro většinu lidí není pochopitelné, proč obviněná domácího násilí od násilné osoby neodejde. Dokonce, tím že ve vztahu zůstává, jí je připisována vina. Důvod, proč obviněná

s násilnou osobou zůstává, je mnoho. Například oběť zůstává ve vztahu kvůli dětem, je zde silný citový vztah k násilné osobě. Ani samotný odchod nemusí násilí řešit. To v době rozchodu může eskalovat a i po rozchodu se násilná osoba může dopouštět tzv. stalkingu.

Pomoc obětem násilí znesnadňuje ujímy, ale také popírání tohoto jevu. To probíhá na několika úrovních:

- **Popírání existence domácího násilí** (žádný takový problém není)
  - **Popírání závažnosti domácího násilí** (problém existuje, ale není příliš závažný)
  - **Popírání řešitelnosti domácího násilí** (s tímto problémem se nedá nic dělat)
- (<http://www.rosa-os.cz/>).

2.9 Týrané skupiny

Oběti domácího násilí se stávají zejména ženy a děti. To ale nejsou jediné, na kterých může být páčeno nějaké násilí. Jeho oběti mohou být i muži, senioři a osoby zdravotně postižené. Z toho důvodu je nutné přiblížit si všechny skupiny, které se mohou stát oběti domácího násilí:

- **Ženy**

Násilí mužů na ženách je častým jevem, a právě ženy jsou nejčastějšími oběti domácího násilí. V případech domácího násilí bývá fyzické násilí spojeno s psychickým, kdy je žena ponižována a zstrašována. Nežádá se také připojuje sociální násilí v podobě omezování kontaktů s vnějším světem. Bohužel i v současné době stále ještě přetrvává zlehčování problému ze strany veřejnosti a s tím spojených nepravd a mýtů. V souvislosti s ženami jakožto oběti domácího násilí hovoříme o tzv. syndromu týrané ženy.

Vznik syndromu týrané ženy je projevem selhání obranných mechanismů, které mohlo mít různé příčiny. Jednou z nich je obecná tendence žen zpracovávat své traumatické zážitky internalizujícím způsobem, přijímat, a to zcela zbytečně a bezdůvodně, odpovědnost za vznik takové situace, obviňovat se za to a trestat se přijetím role oběti. (Vágnerová, 2008).

- **Děti**

Děti a ženy jsou nejčastějšími oběti domácího násilí. V souvislosti s dětmi hovoříme o tzv. syndromu CAN, neboli syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte.

U dětí je domácí násilí závažné zejména z toho důvodu, že jsou na agresorovi závislé daleko více, než kdyby se jednalo o jejich partnera. Nemohou se jen tak rozhodnout, že

agresora opustí, navíc situaci příliš nerozumí a jsou na agresorovi daleko více závislé i citově. Dítě jsou oběti domácího násilí i v případě, že se nevztahuje přímo na jejich osobu. Už sama situace, kdy se v jejich rodině násilí vyskytuje, pro ně může znamenat trvalé psychické následky. Nerozumí této situaci, neumí si poradit a přirozeně se bojí, což je pro ně samo o sobě záležitostí. Dítě se však mohou oběti domácího násilí stát a tato skutečnost je ještě závažnější z toho důvodu, že útok na dítě, které je ještě jen slabší než dospělý jedinec, má daleko vážnější následky než útok na dospělé osobu. Více než polovina dětí se v důsledku napadení musí podrobit ošetření v nemocnici, zatímco u obětí dospělých převládá ambulantní ošetření. Dítě může být zraněno i tehdy, když se snaží bránit útoku na samotnou oběť. Dítě například chrání matku před násilným otcem, v důsledku čehož se jeho agrese obrátí i proti nim samotným. Může být ovšem obětí přímého zamýšleného útoku, jehož následky jsou ještě daleko horší. Po právní stránce jsou takové útoky na dítě klasifikovány jako ublížení na zdraví, týrání svévolné osoby, pohlavní zneužívání, opuštění dítěte atd. (Janoušková, 2008).

• Muži

V případě mužů je přibližně domácí násilí, způsob jeho prožívání a řešení totožný jako u žen. Tato skupina je v popisu obětí domácího násilí téměř zanedbatelná, ovšem velmi latentní. To je důsledkem toho, že jen málokterý muž se nebojí a nestydí veřejně přiznat, že je svojí partnerkou týrán.

• Seniori

V případě seniorů se také jedná o značně latentní skupinu obětí domácího násilí.

Seniori se stávají oběťmi agrese svých dětí, vnoučat nebo jejich partnerů, a to většinou tehdy, když s nimi sdílí společnou domácnost. I toto násilí je často skryté, protože starší lidé mají zábrany, aby se se svými problémy někomu svěřovali. Důvodem může být jejich vlastní pocit viny („Co jsme si vychovali, to máme.“), obavy a strach, závislost na péči agresora, psychické změny ve starším věku atd. I starší lidé mají, stejně jako děti, sníženou schopnost bránit se, často se u nich objevuje rezignace na vlastní stav a letargie (Janoušková, 2008).

• Zdravotní postižení

Zdravotní postižení patří mezi velmi snadné oběti zneužívání a týrání, nebo jejich schopnosti bránit se pachateli domácího násilí je velmi snížena. Nejsou schopni se efektivně bránit. Často ani nemohou rozpoznat a následně sdělit, že je jim ublížováno a to v důsledku jejich zdravotního stavu. To je ovlivněno také jejich velmi omezenými sociálními kontakty. Převážně pobývají doma a jejich jedinými společníky jsou členové rodiny, ošetřovatelé a jiné osoby, na kterých jsou prakticky závislí. U mentálně postižených hraje nemalou roli také

tém bezmezná d v ívost a tém nulové zkušenosti v oblasti lidských vztah . Nejsou schopni posoudit, co je normální a co ne, neumí se orientovat v b žných lidských situacích a jejich úsudek m že být také ovlivn n ú inkem lék , které užívají z d vodu své nemoci ...voln podle (Janoušková, 2008).

2.10 Legislativa

Domácí násilí nikdy nebylo v eském právu normativn definováno. Nedá se ale tvrdit, že by násilné osoby, pachatele domácího násilí, nebyli postihováni. Vyšlo-li násilí najevo a byla-li napln na skutková podstata trestného ínu, byli osoby dopoušt jící se domácího násilí postihováni podle platné legislativy.

V sou asné dob je problematika domácího násilí (zejména díky neziskovým organizacím, které se od po átku devadesátých let minulého století zabývají domácím násilím) zakotvena i legislativ eské republiky a to v ob anském, rodinném, p estupkovém a zejména v trestním právu.

První krok v boji proti domácímu násilí p edstavovala novelizace trestního zákona. Novelou trestního zákona . 91/2004 Sb. vstoupila s ú inností od 1. 6. 2004 do trestního zákona pod ustanovením § 215a.

§ 215a Týrání osoby žijící ve spole n obývaném byt nebo dom

(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve spole n obývaném byt nebo dom , bude potrestán odn tím svobody až na t i léta.

(2) Odn tím svobody na dv léta až osm let bude pachatel potrestán

a) spáchá-li ín uvedený v odstavci 1 zvláš surovým zp sobem nebo na více osobách, nebo

b) pokrač uje-li v páchání takového ínu po delší dobu. (Jelínek, 2008).

Ustanovení tohoto paragrafu postihuje konkrétn domácí násilí, p estože v n m není tento pojem uveden. Jednotlivé formy domácího násilí jsou zde obsaženy v pojmu týrání.

Týráním je zde myšleno úmyslné zlé nakládání s blízkou osobou, vyzna ující se vyšším stupn m hrubosti a bezcitnosti a ur itou trvalostí, které tato osoba poci uje jako t žké p íko í (m že jít o bití, pálení i jiné t lesné poškozování, ale i psychické a sexuální násilí, vydírání nebo zneužívání, vyhrožování, nucení k ponižujícím úsluhám nebo jiným ínnostem, které týranou osobu neúm rn fyzicky nebo psychicky zat žují) (Vargová, Vavro ová, 2006)

Od 1. ledna 2010 nabyl účinnosti trestní zákoník č. 40/2009 Sb. V tomto novém zákoníku došlo v paragrafovém znění k následujícím změnám (v závorce původní znění § 215a zák. č. 140/1960 Sb.):

§ 199 (§ 215a) *Týrání osoby žijící ve společném obydlí*

(nahrazeno: „ve společném obývaném bytě nebo domě“)

(1) *Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.* (nahrazeno: „ve společném obývaném bytě nebo domě“, nahrazeno: „až na 3 léta“)

(2) *Odnětím svobody na dva léta až osm let bude pachatel potrestán,*

a) *spáchal-li čin uvedený v odstavci 1 zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem,* (původní I. část písm. a/)

b) *způsobil-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,*

c) *spáchal-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo* (původní II. část písm. a/)

d) *páchal-li takový čin po delší dobu.* (původní písm. b/, nahrazeno: „pokračuje-li v páčání“)

(3) *Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobil-li činem uvedeným v odstavci 1*

a) *těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo*

b) *smrt.* (Jelínek, 2009).

Další nejčastější zločiny, kterými se daly a dají postihovat některé formy domácího násilí, kterých se pachatel může dopustit na oběti:

- § 196 - Zanedbání povinné výživy
- § 198 - Týrání své osoby
- § 145, § 146 – Těžké ublížení na zdraví, Ublížení na zdraví
- § 175 - Vydírání
- § 185 - Znásilnění

Mezi další ustanovení trestního zákoníku vztahující se k domácímu násilí by se mohli zařadit například: § 140 vražda, § 171 omezování osobní svobody, § 170 zbavení osobní svobody, § 177 útisk, apod.

Významným krokem v boji proti domácímu násilí bylo přijetí zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.

Tento zákon znamenal vůbec první nejrozsáhlejší legislativní změny v boji proti domácímu násilí. Zákon, jenž novelizuje předešlý zákon (účinnost změny od 1. ledna 2007), přinesl dvě nové, nejpodstatnější změny: zavedení institutu vykázání a zřízení tzv. intervenčních center.

Úelem tohoto zákona je prevence a ochrana obětí domácího násilí a propojení činnosti policie se sociálními službami a s justicí. Zákon je zaměřen jak na prevenci domácího násilí, tak i na pomoc obětem domácího násilí. Policisté v rámci své kompetence mají širší možnosti, jak postupovat vůči násilné osobě, tedy ještě než dojde k závažnému zranění oběti. Reguluje totiž povinnosti v oblasti sociálních služeb. Vznikají tzv. intervenční centra, která nebudou poskytovat po obsahové stránce zcela nové činnosti intervenční a poradenské, ale budou tak dříve než dříve zejména po stránce procesní. Procedury jsou zákonem přesně upraveny. Novost spočívá ve vytvoření intervenčních center, tj. jakýchsi míst opory pro oběti, která by byla v přímém kontaktu s policií. Pokud policie použije na místě domácího násilí vykázání, bude ohrožující osoba na 10 dní vykázána ze společného obydlí. Policie automaticky poskytne informace, že použila institut vykázání práv na intervenční centrum. Smysl nového zákona spočívá v tom, že problém domácího násilí nemůže vyřešit jedna osoba ani jedna instituce. Je potřeba dobré vyladěné spolupráce a zákon vytváří zákonné podmínky pro funkční spolupráci. Musí samozřejmě přihlížet k řadě záležitostí, například ochrana osobních údajů apod. Intervenční centra budou policií vyrozuměna, že v bytě zůstává týraná osoba. Hlavní úkol intervenčního centra spočívá v tom, aby oběť domácího násilí postavila na nohy, dala jí podporu, aby oběť obnovila své síly, pro řešení problému domácího násilí. Intervenční centra budou dávat psychologickou, právní a sociální podporu tam, kde to bude potřeba a zvláštní postup je potřeba v rodině, kde jsou postiženy i děti. ...volně podle (Šírtková, 2006).

Přijetí zákona č. 135/2006 Sb. stejně jako zavedení § 215a trestního zákona (novelizován § 199 trestního zákoníku) znamená nastolení vlny ochrany obětí domácího násilí. Otázkou ovšem zůstává dále sledná a s tím související efektivnost těchto právních norem. To si vyžaduje:

- *Průběžné a povinné školení pracovníků všech institucí zasahujících a pomáhajících v případech domácího násilí,*

- *Monitoring případů domácího násilí všemi zainteresovanými institucemi a organizacemi,*
- *Evaluace efektivity zásahů v jednotlivých případech,*
- *Interdisciplinární přístup a koordinaci aktivit jednotlivých institucí.* (Vargová, Vavrosová, 2006)

2.11 Organizace poskytující pomoc

Domácí násilí je celosvětově velkým problémem, který vyžaduje neustálou pozornost a angažovanost v boji proti němu. Na tomto boji proti domácímu násilí se v české republice nemalou měrou dlouhodobě podílí řada neziskových organizací, které se zabývají problematikou domácího násilí a zároveň poskytují pomoc obětem domácího násilí. Nyní v české republice působí více jak deset organizací, které poskytují rady, ubytování, kontakt s úřady, právní pomoc apod.

V návaznosti na společnou mediální a osvětovou kampaň proti domácímu násilí vznikala v roce 2004 **KOORDONA**, neboli Koalice neziskových organizací proti domácímu násilí. Jedná se o volné sdružení neziskových organizací. Cílem Koordony je napomáhat účinné spolupráci neziskových organizací, koordinovat a standardizovat pomoc obětem domácího násilí. Zabývá se především i nepřímo pomocí obětem domácího násilí. Také se zaměřuje na děti, jako svědky domácího násilí. V neposlední řadě se v něm vzdělávání jak odborné tak i laické veřejnosti.

K nejvýznamnějším organizacím, zabývajícím se pomocí obětem domácího násilí v české republice patří:

B K B - Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je občanské sdružení se sídlem v celé české republice, založené v roce 1991. Posláním BKB sleduje tři cíle: poskytovat přímo pomoc obětem a svědkům trestných činů, podílet se na prevenci kriminality a usilovat o zlepšení práv a postavení poškozených v trestním řízení.

Své bezplatné služby poskytuje v sedmi poradnách, a to v Brně, Liberci, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Plzni a Praze.

Pro přímo pomoc obětem domácího násilí je zřízena NONSTOP linka Bílého kruhu bezpečí na telefonním čísle 257 317 110 nebo DONA linka 251 511 313. Zde jsou

poskytovány telefonické služby pomoci jak pro osoby ohrožené domácím násilím, svdk m domácího násilí, tak i profesionál m, kte í se p i výkonu své profese setkávají s domácím násilím.

Kompletní informace o domácím násilí, odborné rady a bezpečnostní plány provozuje Bílý kruh bezpečí na svých internetových stránkách www.bkb.cz, www.donalinka.cz, a www.domacinasili.cz.

R O S A – obanské sdružení nabízející komplexní pomoc ženám

Je nestátní nezisková organizace specializující se na pomoc obtem domácího násilí a na prevenci domácího násilí, která vznikla v roce 1993. Její cílovou skupinou jsou ženy, kterým organizace poskytuje jednorázové i dlouhodobé psychosociální a právní poradenství.

V případě potřeby organizace zajišťuje pro své klientky a jejich děti ubytování v azylových pokojích s utajenou adresou provozovaných tímto obanským sdružením. Není-li ubytování v těchto pokojích možné, snaží se pomoci s vyhledáním jiného azylového ubytování.

Pro krizovou pomoc mohou obti domácího násilí využít pevnou telefonní linku 241 432 466, nebo SOS linku 602 246 102, případně písemné internetové poradenství na poradna@rosa-os.cz. ...voln podle www.rosa-os.cz.

proFem o. p. s.

Již od roku 1993 poskytuje poradenské služby a konzultace ženským projekt m a organizacím. Vnuje se politickému lobbingu v oblasti násilí na ženách, publika ní innosti, ale zejména bezplatnému právnímu poradenství obtem domácího násilí na telefonním ísle 224 910 744. ...voln podle www.profem.cz.

Spondea

Spondea je obecn prospšná společnost, jejíž provoz byl zahájen v roce 1998, s posláním zlepšovat kvalitu života dětí, mladých lidí a osob ohrožených domácím násilím. Jejím cílem je podpořit klienty při řešení obtížných životních situací a op tovném zaplacení do společnosti. Spondea nabízí krizovou pomoc v Krizovém centru, a to jak ambulantní, tak i pobytovou lidem do 26 let věku. Od roku 2006 poskytuje své služby i dospělým, kteří se stali obti domácího násilí.

Spondea provozuje krizovou telefonní linku 541 235 511 nebo mobil 608 118 088. ...voln podle www.spondea.cz.

Acorus, ob anské sdružení

se sídlem v Praze vzniklo v roce 1997. Poskytuje osobám ohroženým domácím násilím pomoc v nep íznivé sociální situaci.

Tato pomoc je poskytována prost ednictvím služeb:

- Azylový d m – tato služba je zam ěna na poskytnutí p echodného bydlení a odborné pomoci pro p ekonání nep íznivé sociální situace
- Krizová pomoc – krátkodobá bezplatná odborná pomoc spojená s ubytováním
- Odborné sociální poradenství – bezplatná ambulantní nebo terénní pomoc osobám v nep íznivé sociální situaci vzniklé v d sledku domácího násilí

Ob anské sdružení Acorus provozuje nonstop telefonní linku 283 892 772. ...voln podle www.acorus.cz.

Liga lidských práv

Liga lidských práv vznikla v roce 2002 v Brn ě a Praze. Vizí ligy je taková spole nost, kde jsou v b žném život ě dodržována lidská práva a v p ípad ě jejich porušení se jednotlivc m že ú inn ě bránit. Liga lidských práv se specializuje na ochranu lidských práv garantovaných Listinou základních práv a svobod a na právní poradenství klient ěm.

Z programu Ligy zam ěný na pomoc ob tem domácího násilí, se v lét ě 2007 rozvinula samostatná organizace **Persefona o.s.** poskytující v této oblasti komplexní servis. Ob anské sdružení Persefona p sobí zejména v Brn ě a v Jihomoravském kraji. Poskytuje komplexní p ímou pomoc ob tem domácího násilí a zárove dopl kovou právní a psychologickou pomoc ob tem znásiln ění a sexuálního zneužívání. Tyto služby jsou ur ěné jak ženám, tak i muž ěm. Persefona o.s. provozuje telefonní linku pomoci 545 245 996 p ípadn ě mobil 737 834 345. ...voln podle www.persefona.cz.

Krom ě zde uvedených organizací p sobí v ěské republice mnoho dalších organizací, které se také významnou m ěrou zapojují do pomoci ob tem a do boje proti domácímu násilí. Mezi nejvýznamn ější organizace ovšem pat í Bílý kruh bezpe í, jehož p sobení v oblasti prevence je z ejm ě nejvíce rozší ěná zárove ě jako nejvíce využívaná DONA linka.

Mezi další instituce pomoci ob tem domácího násilí musíme samozřejmě zaadit i státní instituce. Jedná se i o městskou a státní policii, orgány sociálně právní ochrany dětí, praktické lékařské, manželské poradny, občanské poradny a řadu dalších institucí, nebo i tyto organizace se značnou měrou podílejí na poskytování pomoci a poradenství v případech domácího násilí.

2.12 Jak se zachovat v případě domácího násilí

- **Okolí**

Víte-li o někom, kdo je obětí domácího násilí nebojte se mu nabídnout svoji pomoc. Uvědomte si však, že taková osoba se za svůj osud pravděpodobně stydí a není pro ni o tom, co prožívá snadné hovořit.

Jednejte s ní s velkým pochopením. Zdrázněte ji, že není sama, kdo něco podobného prožívá, že v podobné situaci se nachází mnoho lidí. Pohovořte s ní o tom, jak se násilí vyvíjelo.

Snažte se být dobrým posluchačem. K němu ji nenuťte. Jen ona sama se musí rozhodnout, bude-li týrání dále snášet. Mějte pochopení, že je pro ni velice těžké násilného partnera opustit. Snažte se jí dodávat odvalu hledat řešení své situace a pomozte jí, aby se ve své situaci vyznala.

Zeptejte se jí, jestli utrpěla fyzické zranění. Pokud ano, jdete s ní k lékaři a doporučte jí ať si nechá vystavit lékařský nálezu o svém zdravotním stavu. Pokud se tak rozhodne, pomozte jí nahlásit napadení na policii. Doporučte jí návštěvu specializované poradny.

- **Ob**

Jste-li Vy sám/sama obětí domácího násilí musíte si především uvědomit, že násilí, kterému se nezabrání už v zárodku má tendenci gradovat.

Napadli-li vás někdo z blízkých fyzicky, jdete k lékaři a nechejte si vystavit lékařské potvrzení o rozsahu svých zranění. Zjistěte si, kam se můžete obrátit o pomoc (specializovaná centra, poradny, krizová zařízení, oddělení péče o děti, vaši rodiče, dobří přátelé).

Dávejte si velmi bedlivý pozor na to, komu se svíte se svými plány, někdo může informovat vašeho partnera. Zbytečně se nesvěřujte.

Rozvažte si dobře, co o svém odchodu řeknete. Važte si samy sebe, za svůj osud se nestýte, nikdo přece není odpovědný za chování někoho jiného.

3. Experimentální část

3.1 Cíl experimentální části

Cílem bakalářské práce je v teoretické části charakterizovat strukturu domácího násilí tak, jak je chápáno v naší společnosti, zejména poskytnout základní informace o problematice domácího násilí, vymezit jeho definici, základní znaky, definovat podoby a formy páchaného násilí, upozornit na nejčastější mylné předpoklady zakotvené v naší společnosti, zmapovat instituce a možnosti pomoci obtem domácího násilí a s tím související v současné době platnou legislativu. Práce by dále měla dát odpověď a poukázat na problematiku domácího násilí jako celku.

V experimentální části bakalářské práce byl proveden sociologický průzkum, který bezprostředně navazuje na teoretickou část práce. Hlavním cílem tohoto sociologického průzkumu je získat poznatky ke stanovení míry informovanosti mládeže (ve věku 13 – 16 let) o domácím násilí na území okresu Semily, region Jilemnicko. Tento průzkum je především orientován na získání poznatků o obecném povědomí o domácím násilí, tzn. zda respondenti znají formy domácího násilí, co je příčinou domácího násilí, kdo se může stát obětí a kde lze hledat pomoc. Také mne zajímalo, zda dotázané osoby mají s domácím násilím osobní zkušenost, a již vlastní nebo ze svého okolí.

Získané poznatky mohou posloužit Preventivní informační skupině Policie České republiky ke stanovení míry informovanosti o domácím násilí a realizaci programu prevence před domácím násilím.

3.1.1 Stanovení předpokladů

1. Lze předpokládat, že 100% respondentů se již s pojmem domácí násilí setkala a ví, co si pod tímto pojmem představit (ověřováno pomocí dotazníku – položky 4 – 7).
2. Lze předpokládat, že žáci osmých a devátých tříd základních škol nemají odpovídající znalosti o problematice domácího násilí (ověřováno pomocí dotazníku – položky 8 – 12, 15, 16 a doplňujících rozhovorů).

3. Lze předpokládat, že minimálně 4/5 respondentů by jako oběti domácího násilí hledali radu i pomoc u Policie ČR (ověřeno pomocí dotazníku – položky č. 13, 14).

3.2 Metody výzkumu

Pro dosažení cíle experimentální části a ověření stanovených předpokladů byla v první řadě zvolena technika dotazníku. Ze sociologického hlediska se jedná o výzkum kvantitativní. Pomocí tohoto dotazníku byl proveden průzkum k získání poznatků o obecném povědomí o problematice domácího násilí. Jednalo se o zcela anonymní záležitost.

V dotazníku byla od respondentů zjišťována pouze „měkká“ data. Dotazník byl sestaven s variabilním složením otázek i možností odpovědí pro jednotlivé výběrové soubory. Otázky byly kladeny jak uzavřené, nabízející alternativní nebo výběrové odpovědi, tak i otevřené, zejména otázky číslo 8 a 9, které mají vyšší vypovídající hodnotou. Otázky byly formulovány tak, aby získaná data, která lze vyhodnotit, kvantitativně poskytovala především zdroj pro jejich kvalitativní analýzu.

Dotazník (viz. příloha č. 1) byl strukturován tak, aby co nejvíce odpovídal úřadům experimentální části bakalářské práce. Otázky nabízejí především vypracované odpovědi dávající respondentovi možnost přiklonit se pouze k jedné odpovědi, která odpovídá realitě, shoduje se s jeho stanoviskem, je správná nebo mu nejbližší. Pouze několik otázek nabízí možnost volných odpovědí. Dotazník je rozdělen na pět částí:

- 1. část – osobní** zjišťuje základní fyzická a demografická data o respondentech – věk, pohlaví, škola, kterou respondent navštěvuje (otázky č. 1 – 3)
- 2. část – informační** zjišťuje obecné povědomí respondentů o pojmu domácí násilí, tzn. zda-li o domácím násilí slyšeli, co si pod tímto pojmem představují a jak často se s ním setkávají a kde se o něm dozvěděli. (otázky č. 4 – 7).
- 3. část – v domostní** ověřuje znalosti respondentů v oblasti domácího násilí. Tyto otázky pokrývají základní znalosti (mimo mnoha dalších), které by respondenti měli mít. Zde jsou užity otevřené a kombinované

otázky, které mají ověřit znalosti s vyšší vypovídající hodnotou. (otázky . 8 – 12).

4. část – praktická úvodní otázka se dotazuje na osobní zkušenost s domácím násilím a již vlastní nebo ze svého okolí. Další otázky zjišťují, zda-li jsou respondenti schopni správně reagovat v případě domácího násilí. (otázky . 13 – 16).

5. část – závěrečná má pouze jednu otázku, a to na srozumitelnost otázek, abych zjistil, zda respondenti otázky dobře pochopili a našli v nabízených odpovědích prostor pro svoji odpověď. (otázka . 17).

Tímto způsobem bylo rozdáno celkem 138 dotazníků, přičemž jejich návratnost byla v tomto konkrétním případě 100%. Takovéto návratnosti bylo dosaženo osobním provedením průzkumu přímo v prostorách školy v době vyučování. Všechny rozdané dotazníky byly ihned po vyplnění, sesbírány.

Na dotazníkové šetření navazují doplňující výzkumné rozhovory. Tyto rozhovory byly provedeny za účelem doplnění informací, které nebyly v dotazníku zcela rozvedeny, a přesto vyžadovaly detailnější upesnění, například osobní zkušenosti respondenta s domácím násilím apod. Tyto výzkumné rozhovory slouží tedy pro doplnění, upesnění a ucelení informací získaných pomocí dotazníkového šetření.

Byl zvolen individuální čištěně standardizovaný rozhovor se soupisem zjištěných faktů, kdy byla dopředu připravena témata. Na úvod rozhovoru, který představoval představení se, navázání atmosféry a poskytnutí základních informací, byl respondentovi předložen dotazník k vyplnění. Poté navazovala hlavní část, tedy samotný rozhovor. Všechny rozhovory probíhaly v časovém rozmezí cca 45 minut. Na závěr byla provedena ještě racionální analýza sdělení a podkování respondentovi.

Všechny rozhovory s respondenty probíhaly v místech jejich bydliště, převažně v jejich pokoji a bez přítomnosti třetí osoby, což vedlo k vytvoření příjemné atmosféry při rozhovoru a odbourání ostychu.

Záznam rozhovoru měl být proveden nejprve na diktafon, ale na základě viditelné nejistoty respondent hovořit do diktafonu bylo přistoupeno k písemnému zápisu, který byl proveden souasně s vedením rozhovoru.

3.3 Popis zkoumaného vzorku

Zkoumaný vzorek pro dotazníkové šetření je tvořen vybranými skupinami jedinců mezi populací žáků osmých a devátých tříd základních devítiletých škol (mládež ve věku od 13 do 16 let) na území okresu Semily, regionu Jilemnicko. Tím došlo k zajištění záměrného vzorku respondentů pro získání objektivních informací sloužících jako zdroj pro provedení průzkumu. Pro provedení dotazníkového šetření byly zvoleny:

ZŠ J. A. Komenského v Jilemnici - tato škola se nachází v centru regionu. Škola má v tomto školním roce 9 ročníků a dělení se na první stupeň (8 tříd) a druhý stupeň (7 tříd). Celkový počet žáků navštěvujících tuto základní školu je 333, z toho 169 na prvním stupni a 164 na druhém stupni. Počet pedagogických pracovníků ve škole je 27. Škola zajišťuje třídu s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy. Třída je 5, po jedné třídě od 5. do 9. ročníku se zaměřením na běh na lyžích, biatlon, atletiku a kopanou. Ve školním roce 2009/2010 je ve sportovních třídách od 5. – 9. třídy záznam celkem 117 žáků, z toho v 8. třídě - 31 žáků, v 9. třídě - 29 žáků. Sportovní třídy na Základní škole v Jilemnici navštěvují žáci z blízkého i širokého okolí.

Obrázek . 2

Zdroj: <http://komenskeho288.cz/>

ZŠ Rokytnice nad Jizerou – jedná se také o jednu z větších základních škol. Škola má v tomto školním roce 9 ročníků a dělení se na první stupeň (7 tříd) a druhý stupeň (4 třídy). Počet žáků navštěvujících tuto základní školu je 219, z toho 119 na prvním stupni a 100 na druhém stupni. V osmé třídě je 26 a v deváté 29 žáků. Počet pedagogických pracovníků ve škole je 20. Tato škola byla zvolena na základě poznatků (statistik) vycházejících od Policie ČR a www.skolaroztoky.cz/OSPODu v Městské části Jilemnice, kdy se na území regionu Jilemnice jedná o nejrizikovější obvod, nejen v problematice domácího násilí, ale zejména v otázce celkové sociální situace obyvatel.

Obrázek . 3

Zdroj: www.zs-rokynice.cz/

ZŠ J. Šíra Horní Branná – tato základní škola byla zvolena jako zástupce škol střední velikosti v regionu. Škola má v tomto školním roce 9 ročníků a dělení se na první stupeň (5 tříd) a druhý stupeň (4 třídy). Počet žáků navštěvujících tuto základní školu je 145, z toho 85 na prvním stupni a 60 na druhém stupni. V osmé třídě je 17 a v deváté 19 žáků. Počet pedagogických pracovníků ve škole je 14.

Obrázek . 4

Zdroj: www.zsjosefasira.wz.cz

ZŠ Roztoky u Jilemnice – tato základní škola byla zvolena jako zástupce malých základních škol v regionu. Škola má v tomto školním roce 7 ročníků a dělení se na první stupeň (4 třídy) a druhý stupeň (3 třídy). Vzhledem k malému počtu žáků nebyla v letošním roce otevřena 5. a 8. třída. Počet žáků navštěvujících tuto základní školu je 86, z toho 49 na prvním stupni a 37 na druhém stupni. V deváté třídě je 15 žáků. Počet pedagogických pracovníků ve škole je 12.

Obrázek . 5

Zdroj: www.skolaroztoky.cz/

Pro doplňující výzkumné rozhovory byli vybráni celkem čtyři respondenti ve věku mezi 13 – 16 lety. Všichni vybraní respondenti navštíví základní školu a neúčastnili se dotazníkového průzkumu. Tito respondenti byli vybráni záměrně s cílem uskutečnit rozhovor se souhlasem zákonného zástupce.

3.4 Průběh průzkumu a posouzení dotazníků

Průzkum byl proveden v časovém rozmezí 3 měsíců, a to od října do prosince 2009. Vzhledem k zaměření průzkumu na region Jilemnicko, byli nejprve telefonicky kontaktováni ředitelé jednotlivých základních škol (ZŠ Jilemnice, ZŠ Rokytnice, ZŠ Horní Branná a ZŠ Roztoky u Jilemnice) a požádáni, zda by bylo možné v dané škole uskutečnit dotazníkové šetření. Všichni ředitelé vybraných škol této žádosti bez námitek vyhověli. Zároveň s nimi byl domluven konkrétní termín uskutečnění samotného dotazníkového šetření.

Dotazníkové šetření bylo provedeno osobně, vždy za přítomnosti vyučujícího. Mezi žáky nebyl prováděn žádný výběr, vždy byli dotazováni všichni žáci v příslušné třídě. Každá škola poskytla dostatek prostoru jak pro samotné vyplnění dotazníku ze strany žáků, tak pro uvedení do problematiky, vysvětlení případných nejasností a zodpovězení dotazů respondentů, i přesto, že drtivá většina respondentů dotazníku porozuměla. Všechny rozdané dotazníky byly následně, po vyplnění, sesbírány.

V průběhu měsíce ledna a února 2010 byly získané dotazníky přezkontrolovány a vyhodnoceny. Ve většině případů byly dotazníky vyplněny správně, v některých otázkách se vyskytly pouze drobné nedostatky:

v otázce . 6 nevyplnil jeden respondent tuto otázku vůbec - tato byla vyhodnocena jako neplatná odpověď a nebyl na ni dále brán zřetel,

v otázce . 10 uvedlo 9 respondentů více a 8 respondentů méně než stanovené tři odpovědi. I přesto byly tyto otázky vyhodnoceny jako platné a započítány do vyhodnocení,

v otázce . 11 byly ve třech dotaznících nedostatečně vyplněné odpovědi a ve dvou dotaznících byla tato otázka zcela nevyplněna. Z tohoto důvodu na tuto otázku nebyl při vyhodnocování brán zřetel.

v otázce . 13 jeden respondent uvedl, že neporozuměl zkratce DN v položené otázce - tato byla vyhodnocena jako neplatná odpověď a nebyl na ni dále brán zřetel.

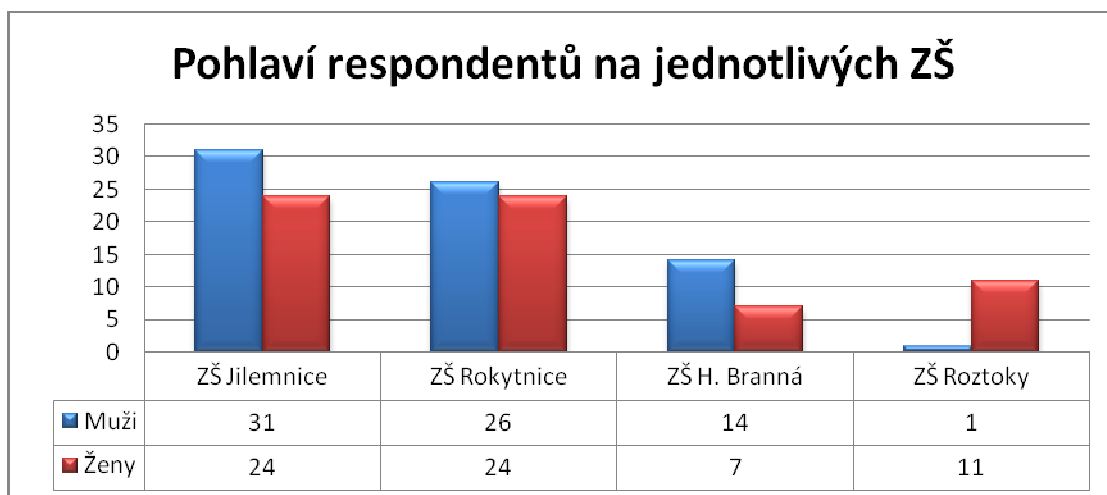
Výše uvedené nedostatky ovlivnily odpovědi pouze v konkrétních otázkách, avšak žádné z těchto nedostatků nemají zásadní vliv pro vyhodnocení dotazníků jako celku. Všechny dotazníky byly vyhodnoceny jako plně upotřebitelné pro vyhodnocení výsledků.

3.5 Popis a interpretace výsledků

První část dotazníku **osobní** - zjišťuje základní fyzická a demografická data o respondentech - věk, pohlaví a školu, kterou respondent navštěvuje.

Otázka . 1 – Pohlaví

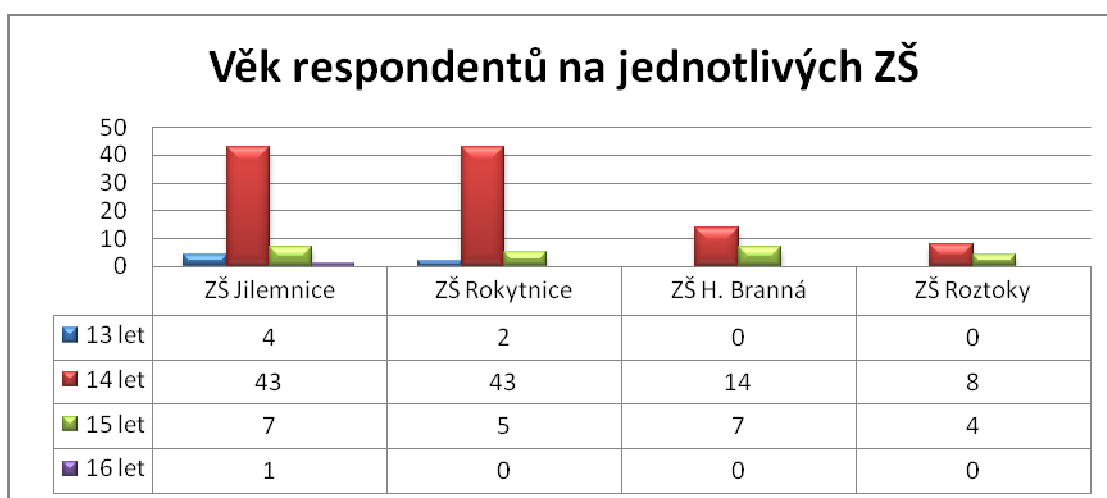
Graf . 1 – Počet respondentů dle pohlaví

Provedeným dotazníkovým šetřením bylo osloveno celkem 138 respondentů, z toho 72 chlapců a 66 dívek. Chlapci tvoří 52% zkoumaného vzorku a dívky 48%. Bylo dosaženo vyrovnaného poměru mezi oslovenými respondenty z hlediska jejich pohlaví. Graf . 1 zobrazuje poměr respondentů dle pohlaví na jednotlivých základních školách.

Otázka . 2 – Věk

Graf . 2 – Věk respondentů

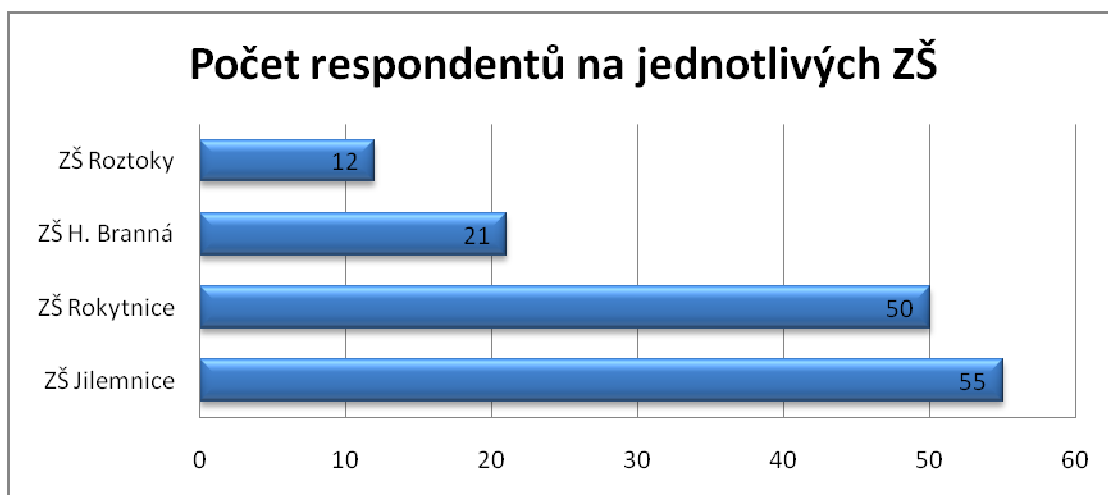
Graf . 2 zobrazuje počet respondentů dle věku na jednotlivých základních školách. Celkem bylo osloveno 6 třináctiletých, 108 čtrnáctiletých, 23 patnáctiletých a 1 šestnáctiletý respondent. Nejpočetněji zastoupenou skupinou byli respondenti ve věku 14 let, což vyplývá ze zaměření průzkumu na žáky osmých a devátých tříd základních škol. V následujícím grafu . 3 je vyjádřeno zastoupení jednotlivých věkových skupin v procentech.

Graf . 3 – Věk respondentů v procentech

Otázka . 3 – Navštívení ZŠ v ...

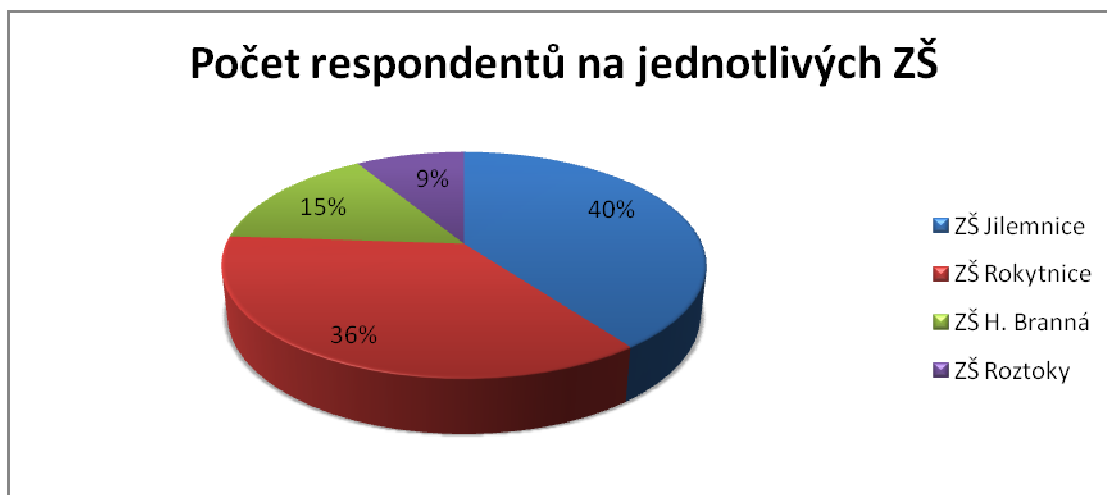
Graf . 4 – Počet respondentů

Dotazníkovým šetřením bylo osloveno celkem 138 žáků osmých a devátých tříd základních škol. Graf . 4 zobrazuje konkrétní počet respondentů na jednotlivých základních školách - ZŠ Roztoky a Jilemnice 12 respondentů, ZŠ Horní Branná 21

respondent , ZŠ Rokytnice 50 respondent a ZŠ Jilemnice 55 respondent . Graf . 5 následn vyjad uje tento po et respondent v procentech.

Graf . 5 – Po et respondent v procentech

Druhá ást dotazníku **informa ní** - zjiš uje obecné pov domí respondent o pojmu domácí násilí, zda o domácím násilí slyšeli, co si pod tímto pojmem p edstavují a jak ásto a kde se o n m dozv d li.

Otázka . 4 - Slyšel/a jste n kdy o tzv. domácím násilí?

Graf . 6 – Domácí násilí

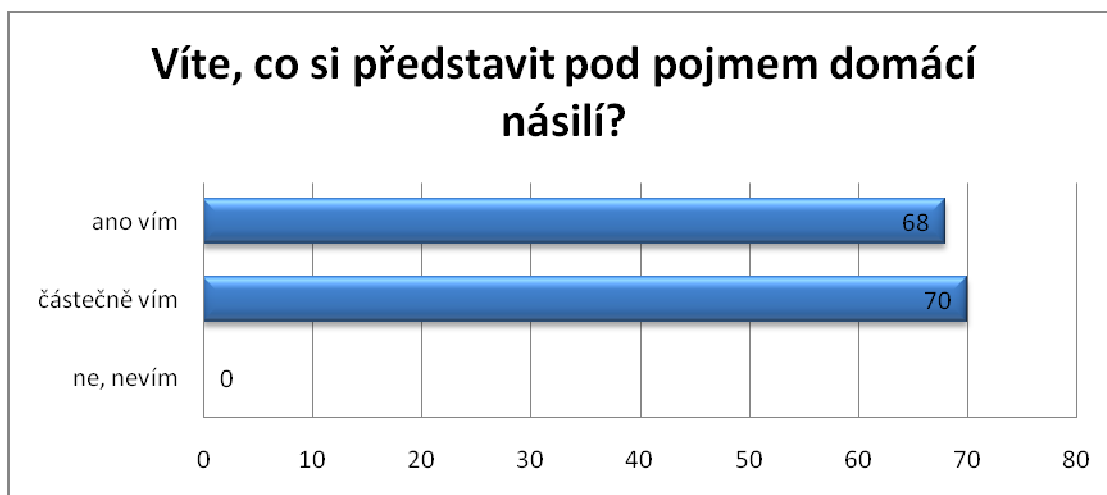

P evážná v tšina respondent , konkrétn 97%, uvedlo, že již n kdy o domácím násilí slyšeli, pouze 3% (4 respondenti) uvedli, že o domácím násilí nikdy neslyšeli. Toto vyjad uje graf . 6. Vzhledem k dalšímu vyhodnocení dotazníku u t chto ty respondent lze usuzovat,

že zřejmě špatně pochopili otázku, která se ptá na pojem o domácím násilí, nikoli na konkrétní jednání. Téměř 100% respondentů již někdy o pojmu domácí násilí slyšela, což potvrzuje předpoklad 1.

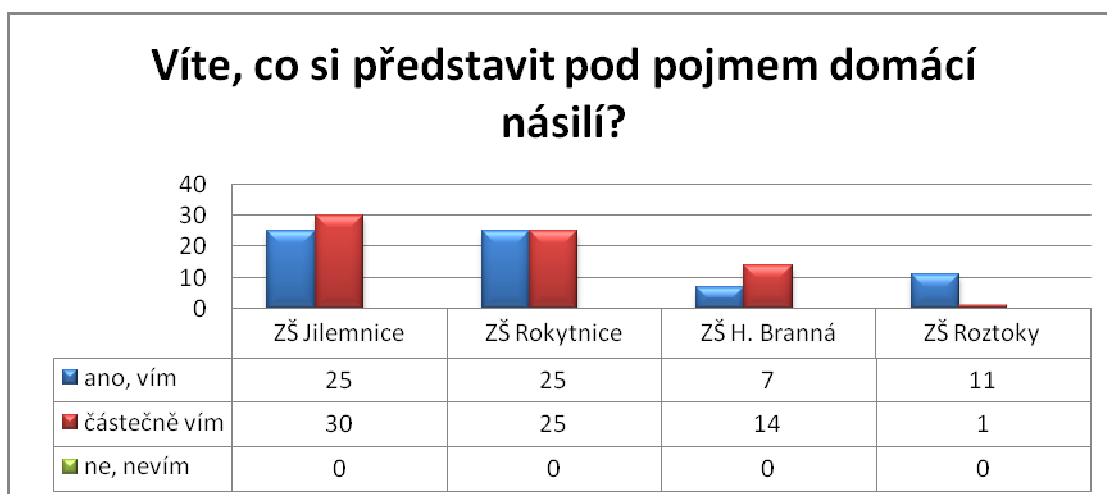
Otázka 5 – Víte, co si představit pod pojmem domácí násilí?

Graf 7 – Povědomí o domácím násilí

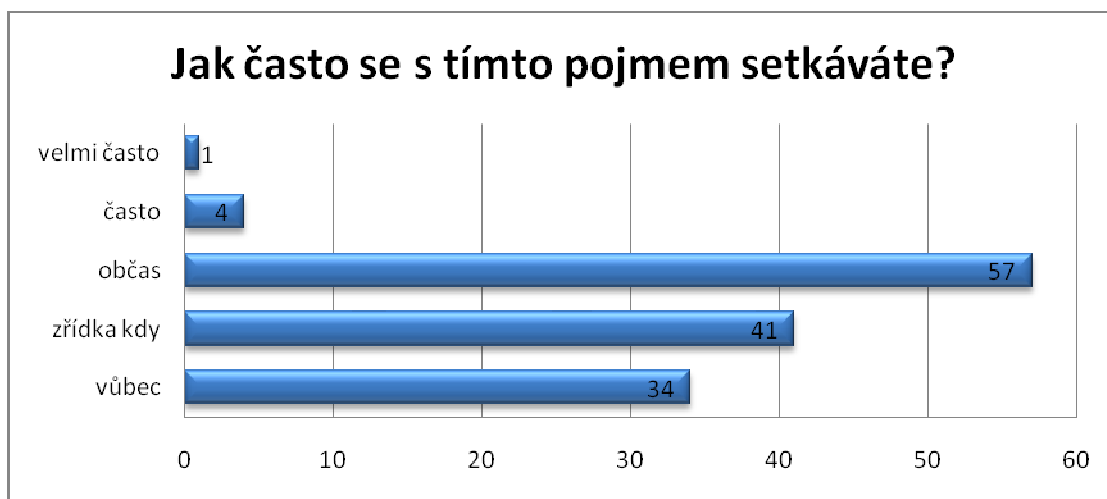
Na tuto otázku odpovědělo ANO 68 respondentů, což činí 49% a ČÁSTEČNĚ VÍM 70 respondentů, což činí 51% z celkového počtu respondentů. Tyto odpovědi jsou vyjádřeny v grafu 7. Obě tyto odpovědi lze považovat za kladné. Z toho vyplývá, že 100% respondentů ví, co si pod pojmem domácí násilí představit, což potvrzuje předpoklad 1. V následujícím grafu (graf 8) je zobrazen počet respondentů a jejich odpovědi dle jednotlivých základních škol.

Graf 8 – Povědomí o domácím násilí

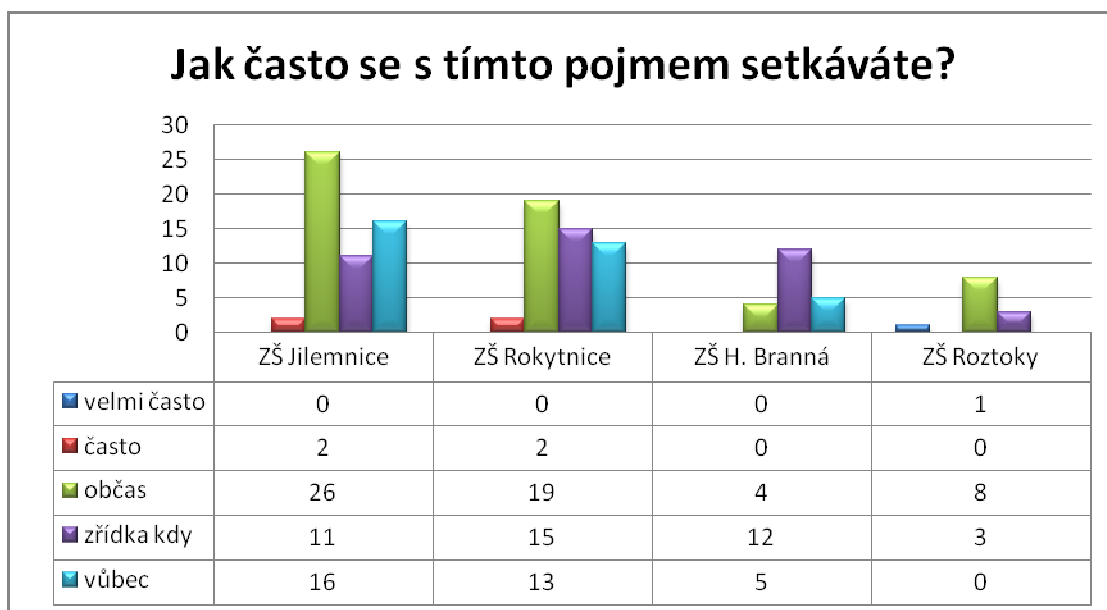
Otázka . 6 – Jak často se s tímto pojmem setkáváte?

Graf . 9 – četnost setkání s pojmem domácí násilí

Z dotazníkového šetření jednoznačně vyplývá, že žáci osmých a devátých tříd základních škol se s pojmem domácí násilí setkávají pouze občas (41% respondentů), zřídka kdy (30% respondentů) nebo vůbec (25% respondentů). Velmi často se s pojmem domácí násilí setkala pouze 1% a často 3% respondentů. Graf . 9 udává souhrnné údaje odpovědí na tuto otázku. Toto málo zastětávání se s tímto pojmem, mimo jiné, pramení z nedostatečné primární prevence domácího násilí, například v rámci výuky ve školách. V grafu . 10 je zobrazen počet respondentů a jejich odpovědi dle jednotlivých základních škol.

Graf . 10 – četnost setkání s pojmem domácí násilí

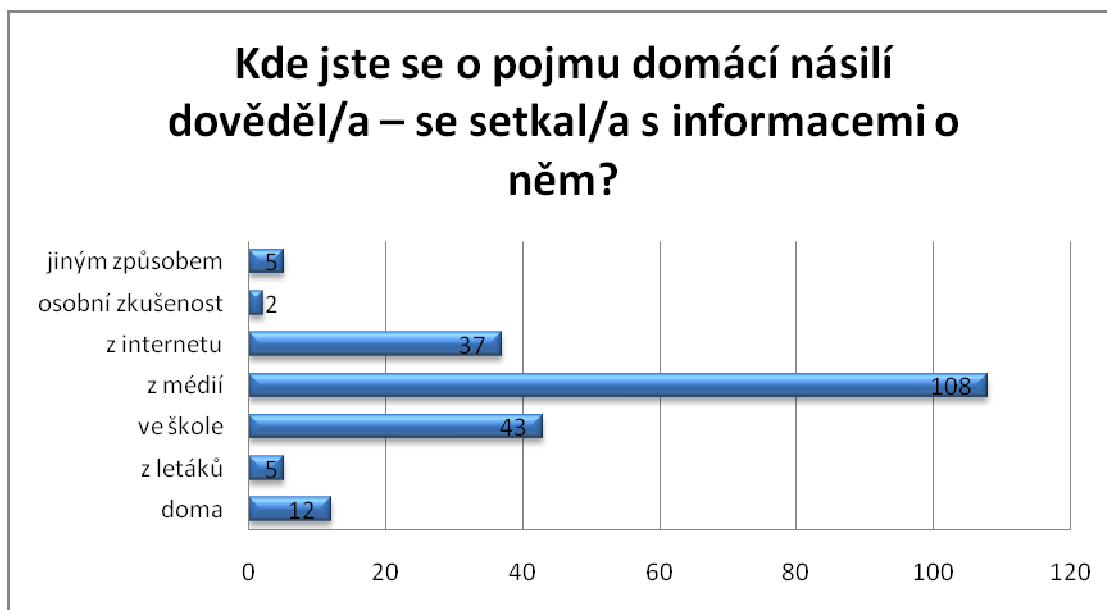
Otázka . 7 – Kde jste se o pojmu domácí násilí dověděl/a – se setkala s informacemi o něm?

Tabulka . 1 – Zdroj informací o domácím násilí

	ZŠ Jilemnice	ZŠ Rokytnice	ZŠ H. Branná	ZŠ Roztoky
Doma	6	1	3	2
Z leták	3	1	1	0
Ve škole	11	9	13	10
Z médií	43	44	10	11
Na internetu	11	13	7	6
Os. zkušenost	0	1	0	1
Jinak	1	3	1	0

Tabulka . 1 udává počet údajů uvedených respondenty na jednotlivých základních školách.

Graf . 11 – Zdroj informací o domácím násilí

V odpovědi na otázku, kde se setkali s informacemi o domácím násilí, zaškrtovali respondenti jednu nebo více odpovědí podle vlastního uvážení. Z tohoto důvodu je počet odpovědí jiný než počet respondentů. Z vyhodnocení této dotazníkové otázky vyplývá, že nejastěji se respondenti setkávají s informacemi o domácím násilí v médiích (108

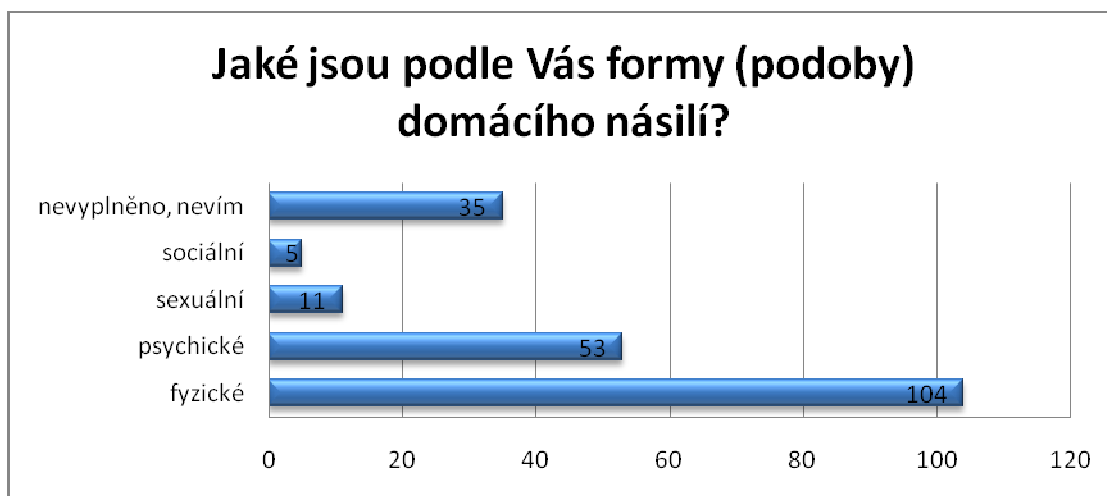
respondent), tzn. z televize, tisku apod., nejmén pak z leták a vlastní zkušenosti (graf . 11).

Pouze 43 respondent uvedlo jako zdroj informací o domácím násilí školu. P t respondent uvedlo, že se s informacemi o domácím násilí setkala jiným zp sobem. V t chto p ti odpov dích jedna dívka uvedla, že se tímto tématem zabývá, protože chce pomáhat lidem. Jako další možnost uvedli dva respondenti jako zdroj informací kamarády a další dva besedu na toto téma.

T etí ást dotazníku v **domostní** - ov uje znalosti respondent v oblasti domácího násilí. Tyto otázky pokrývají základní znalosti (mimo mnoha dalších), které by respondenti m li mít. Zde byly užity otev ené a kombinované otázky, které mají ov it znalosti s vyšší vypovídající hodnotou.

Otázka . 8 – Jaké jsou podle Vás formy (podoby) domácího násilí?

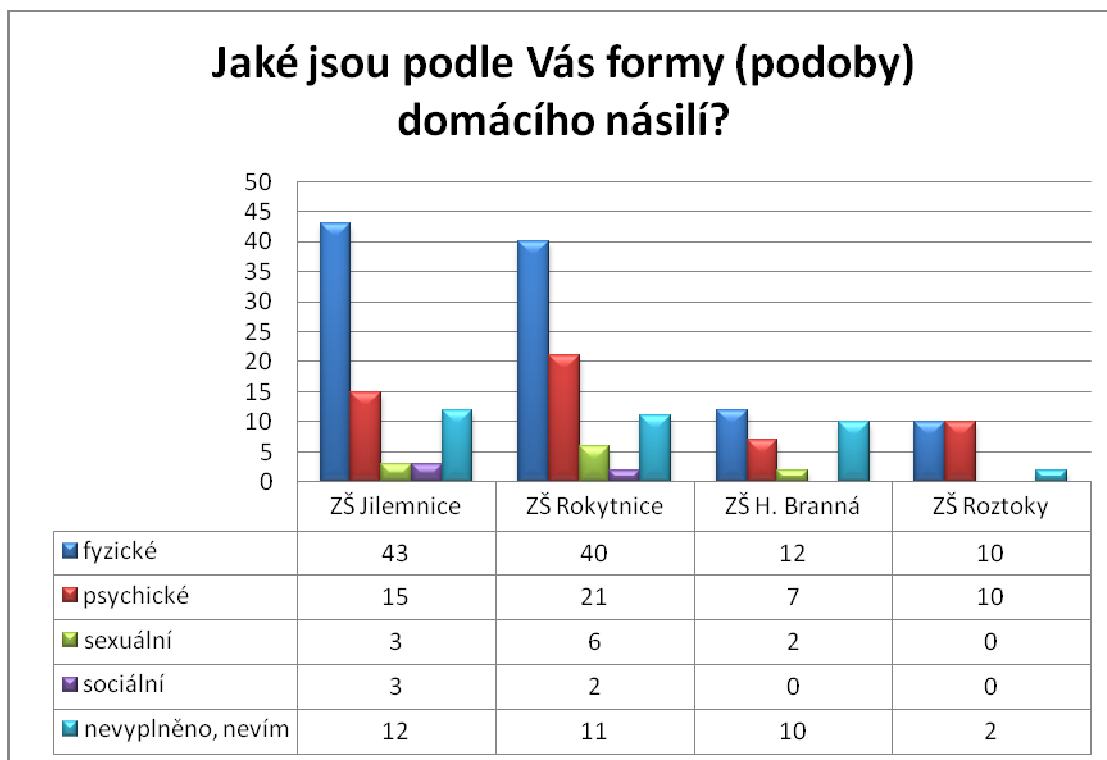
Graf . 12 – Formy domácího násilí

Jednalo se o otev enou otázku, jejímž cílem bylo ov ení informovanosti s vyšší vypovídající hodnotou. V této otázce byl respondent m ponechán prostor pro vypsání forem domácího násilí. Žádný z respondent nedokázal zcela správn uvést všechny formy domácího násilí. V tšina respondent uvedla pouze jednu až dv r zné formy násilí. Jednalo se nej ast ji o fyzickou a psychickou formu. Pouze v n kolika málo p ípadech respondenti uvedli t i a více forem domácího násilí, a to zejména sexuální a sociální násilí. Pom rn velká ást, 25% respondent na tuto otázku odpov d lo, že neví, jaké jsou formy domácího násilí

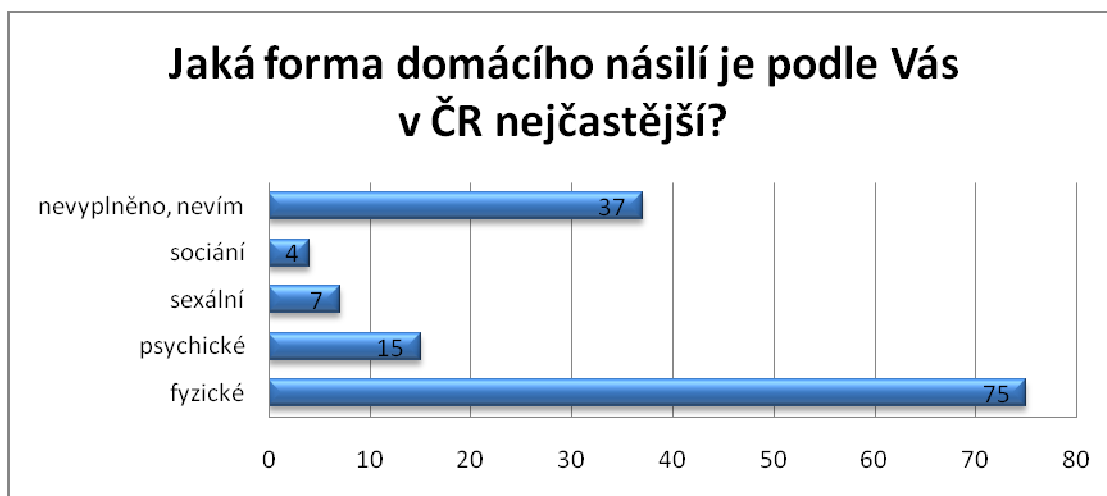
nebo ji nevyplnilo v bec (graf . 12). Z vyhodnocení vyplývá, že 100% respondent nemá odpovídající znalosti o problematice domácího násilí, což potvrzuje předpoklad . 2. Graf . 13 zobrazuje odpovědi respondentů dle jednotlivých základních škol.

Graf . 13 – Formy domácího násilí

Otázka . 9 – Jaká forma domácího násilí je podle Vás v ČR nejčastější?

Graf . 14 – Nejčastější forma domácího násilí

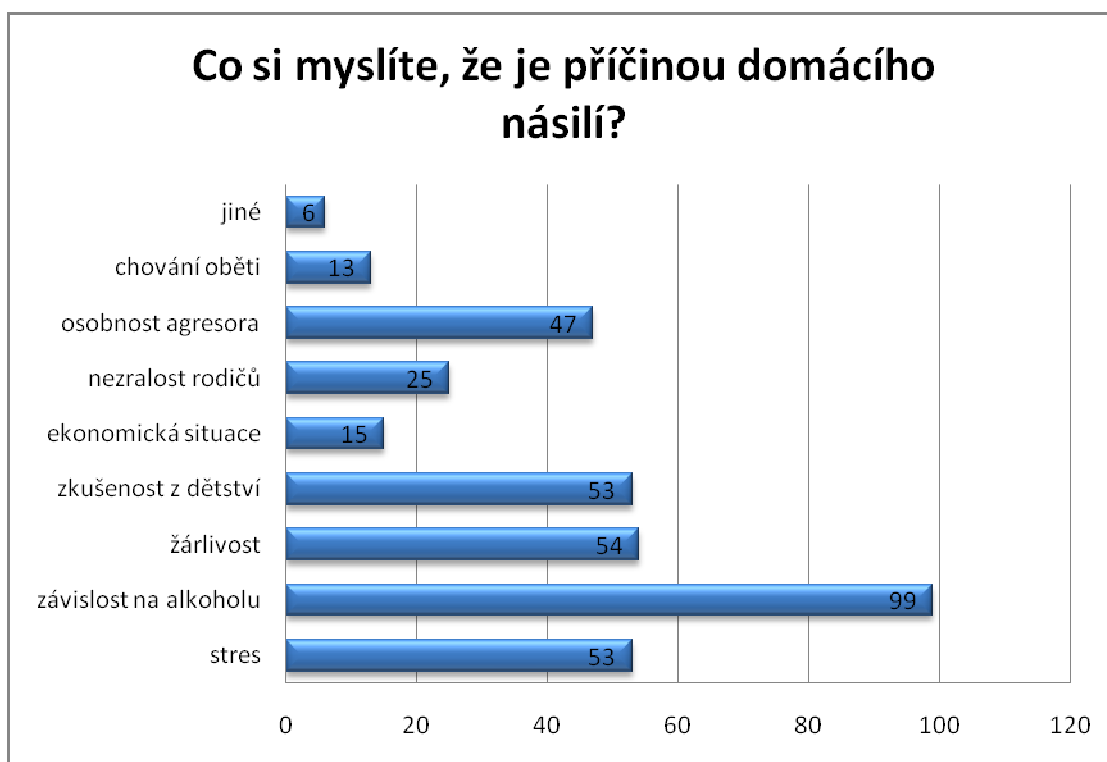

Jednalo se o otevřenou otázku, jejímž cílem bylo ověření informovanosti s vyšší vypovídající hodnotou. V grafu . 14 jsou vyjádřeny odpovědi dotazovaných osob. Více než

polovice respondentů (54%) uvedla jako nej častější formu fyzické násilí. Poměrně ekvativně psychické násilí uvedlo pouze 11% respondentů. Zcela sporadicky se objevilo násilí sexuálního rázu a různé sociální násilí. Poměrně velká část, 27% respondentů na tuto otázku odpovědělo, že neví, jaká je nej častější forma domácího násilí nebo ji nevyplnilo vůbec. To opět ukazuje na nedostatečnou znalost respondentů o problematice domácího násilí, což potvrzuje předpoklad 2.

Otázka 10 – Co si myslíte, že je příčinou domácího násilí?

Graf 15- Příčiny domácího násilí

V odpovědi na tuto otázku mohli respondenti zaškrtnout i z devíti nabízených možností. V grafu 15 jsou vyjádřeny odpovědi dotazovaných osob. Z celého počtu 138 respondentů uvedlo 9 respondentů více a 8 respondentů méně než stanovené tři odpovědi. I přesto byly tyto otázky vyhodnoceny jako platné a započítány do vyhodnocení. Za nej častější příčinu domácího násilí respondenti zcela jednoznačně považují závislost na alkoholu. Naopak ekonomická situace a chování oběti byly nejméně často považovány respondenty za příčinu domácího násilí. Šest respondentů uvedlo také jiné příčiny domácího násilí mimo nabízených. Mezi jiné příčiny respondenti zařadili - nenávisť k oběti, nechutnost dítěte a ve většině případů závislost na drogách.

Otázka . 11 – P i a te uvedené možnosti k jednotlivým ísl m podle toho, o kom si myslíte, že se stává nej ast jší ob tí domácího násilí.

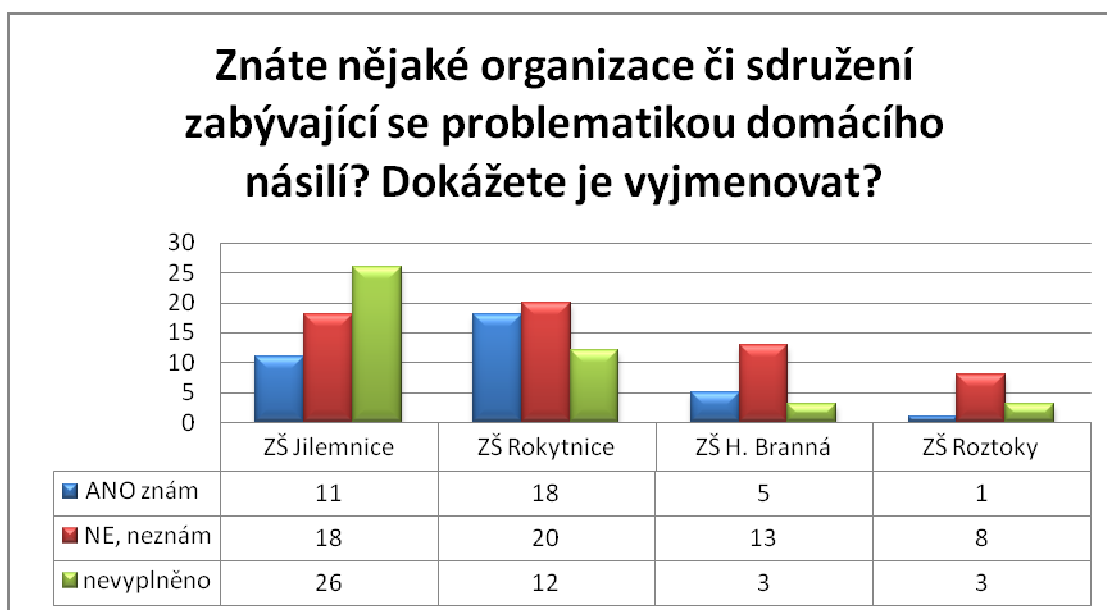
Tabulka . 2 – Ob tí domácího násilí

	Ženy	D tí	Sta í lidé	Zdravotn postižení	Muži
1	53	75	3	4	0
2	38	32	25	27	10
3	23	23	35	41	9
4	13	3	42	36	40
5	6	0	28	25	74

Zde byly v nabídce odpovědí ur eny kategorie: sta í lidé, muži, d tí, ženy a zdravotn postižení. Respondenti m li za úkol p i adit uvedené možnosti k jednotlivým ísl m podle toho, o kom si myslí, že se stávají nej ast ji ob tí domácího násilí, p i emž 1 znamenalo nej ast jší ob átd. Tabulka . 2 zobrazuje, kolikrát byla daná kategorie p i azena k jednotlivým ísl m na stupnici 1. – 5., v závislosti na mín ní respondenta o tom, kdo se stává nej ast jší ob tí domácího násilí. Z vyhodnocení uvedených údaj ýplývá, že více než polovina respondent ý si myslí, že nejvíce ohroženou kategorií jsou d tí. O n co menší ást respondent ý uvedlo jako nejvíce ohroženou kategorii ženy. Starší lidé a zdravotn postižení byli respondenty uvád ny zejména na t etím a tvrtém míst . Za nejmén ohroženou kategorii považuje v tšina respondent ý muže.

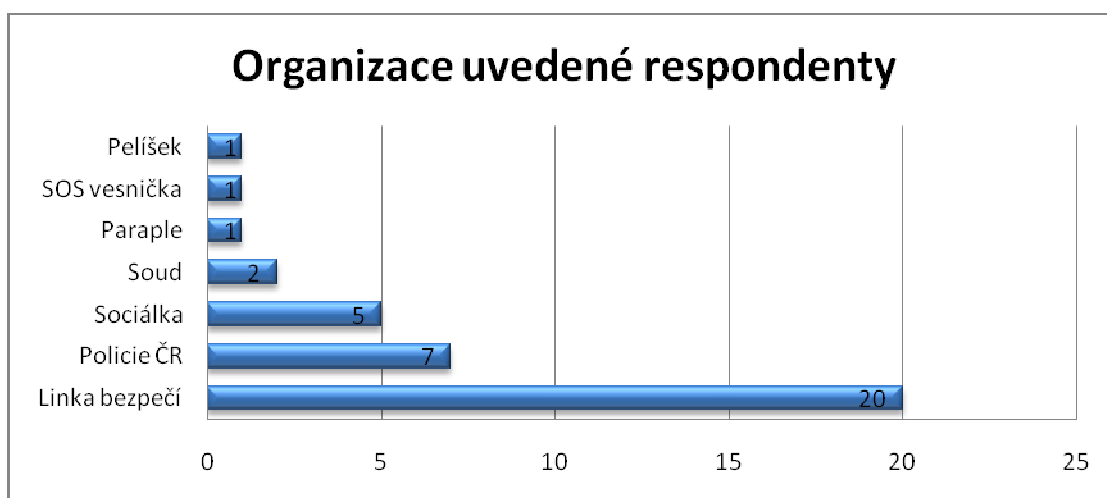
Otázka . 12 – Znáte nějaké organizace či sdružení zabývající se problematikou domácího násilí? Dokážete je vyjmenovat?

Graf . 16 – Organizace a sdružení

Jednalo se o otevřenou otázku, kde měli respondenti uvést, jaké znají organizace zabývající se problematikou domácího násilí. V této otázce byl respondentům ponechán prostor pro vypsání organizací. Celkem 103 respondentů, tedy 75%, na tuto otázku odpovědělo „nevím“ nebo otázku nevyplnilo vůbec. Pouze 25% respondentů uvedlo vždy jednu organizaci. Tyto odpovědi jsou zobrazeny v grafu . 16 rozdělené dle jednotlivých základních škol.

Graf . 17 – Organizace a sdružení

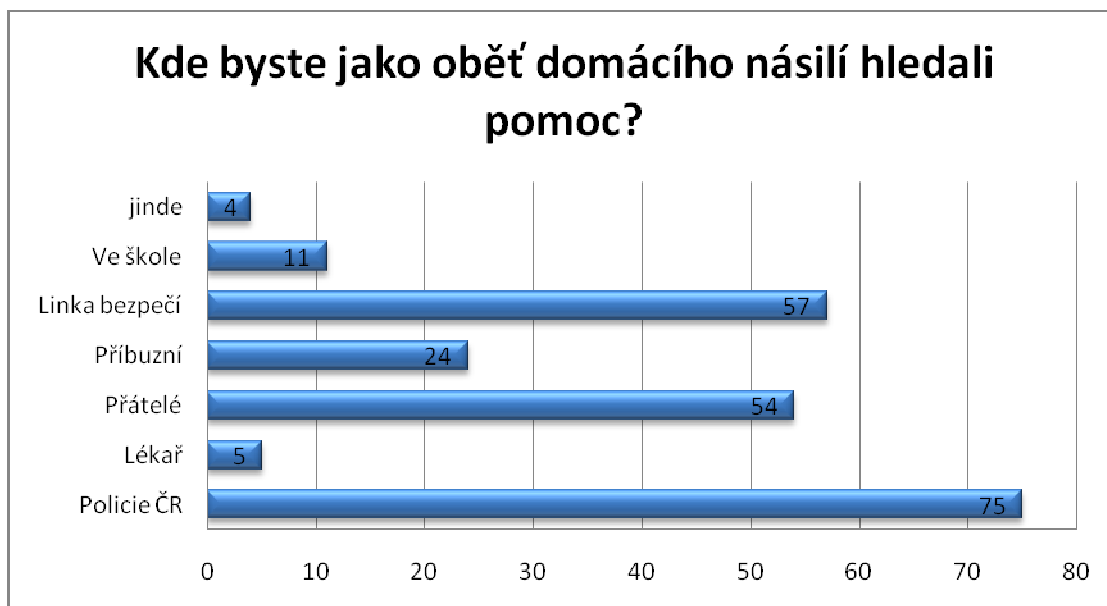

Organizace, které respondenti uvedli a počet respondentů zobrazuje graf . 17. Z vyhodnocení této otázky vyplývá, že většina respondentů nemá odpovídající znalosti o problematice domácího násilí, což potvrzuje předpoklad . 2.

čtvrtá část dotazníku **praktická** - úvodní otázka se dotazuje na osobní zkušenost s domácím násilím a již vlastní nebo ze svého okolí. Další otázky zjišťují, zda jsou respondenti schopni správně reagovat v případě domácího násilí.

Otázka . 13 – Kde byste jako oběť domácího násilí hledali pomoc?

Graf . 18 – Kde hledat pomoc

V této otázce mohli respondenti vyjádřit, na koho by se obrátili v případě, že by se sami stali obětí domácího násilí. V odpovědích zaškrtovali respondenti jednu nebo více odpovědí podle vlastního uvážení. Z tohoto důvodu je počet odpovědí jiný než počet respondentů. Graf . 18 zobrazuje, že více než polovina respondentů by vyhledala pomoc u Policie ČR. Mezi další nejčastější odpovědi byly dále zaženy – Linka bezpečí a přátelé. Naopak pouze pět respondentů by vyhledalo pomoc u svého lékaře. Tyto respondenti uvedli, že by pomoc hledali jinde. Z toho dva respondenti by hledali nějakého člověka, o kterém by si mysleli, že jim pomůže a dva by pomoc hledali na internetu.

Graf . 19 – Kde hledat pomoc

Z celkového počtu 138 respondentů jich 59% uvedlo v odpovědi pouze jednu možnost, kde by vyhledali pomoc, a 41% uvedlo dvě a více možností, kam se obrátit o pomoc (graf . 19). Vyhodnocením této otázky bylo zjištěno, že pomoc by u Policie ČR jako obětí domácího násilí vyhledalo pouze 75 respondentů ze 138, tedy pouze necelé tři pětiny. Tímto nebyla potvrzena hypotéza . 3.

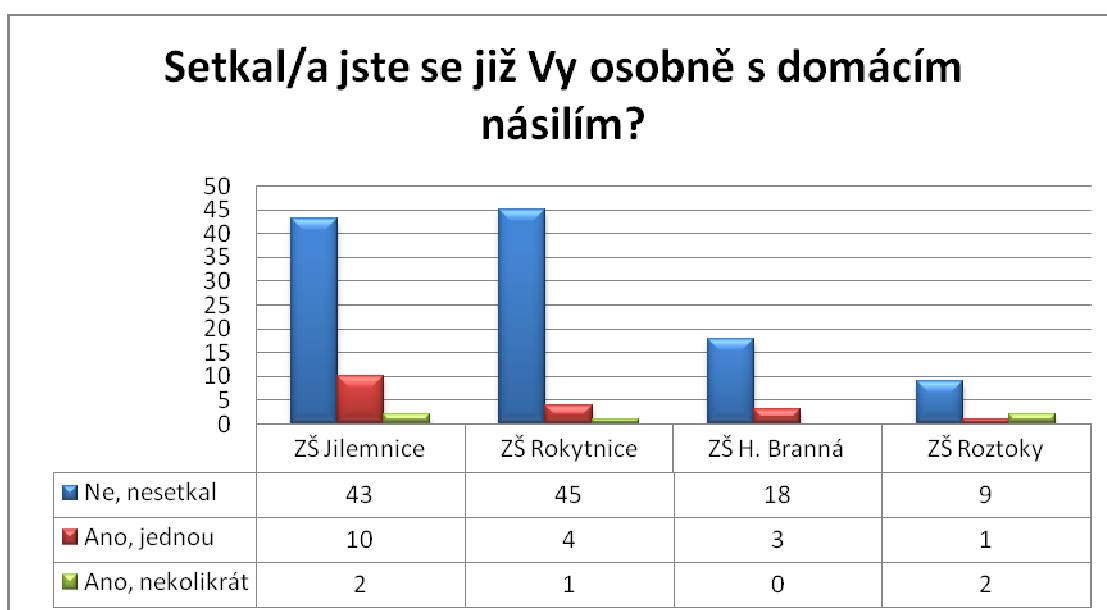
Otázka . 14 – Setkal/a jste se již Vy osobně s domácím násilím?

Graf . 20 – Osobní zkušenost

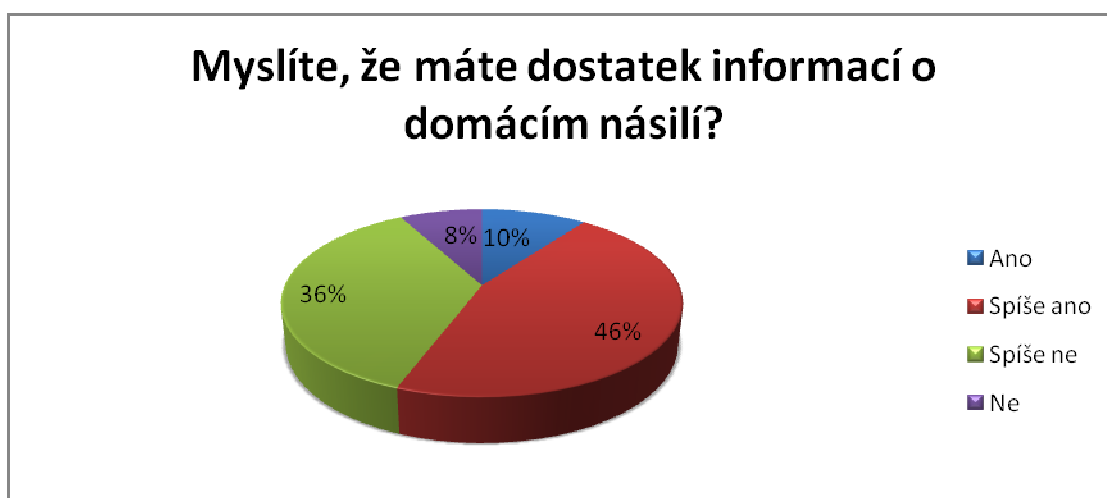
V této otázce (graf . 20) celkem 86% respondentů uvedlo, že se ještě nikdy osobně nesetkali s domácím násilím. 13% respondentů si myslí, že se již s domácím násilím setkali a 1% respondentů uvedlo, že se s domácím násilím setkali již několikrát. V grafu . 21 jsou odpovědi respondentů uvedeny dle jednotlivých základních škol.

Graf . 21 – Osobní zkušenost

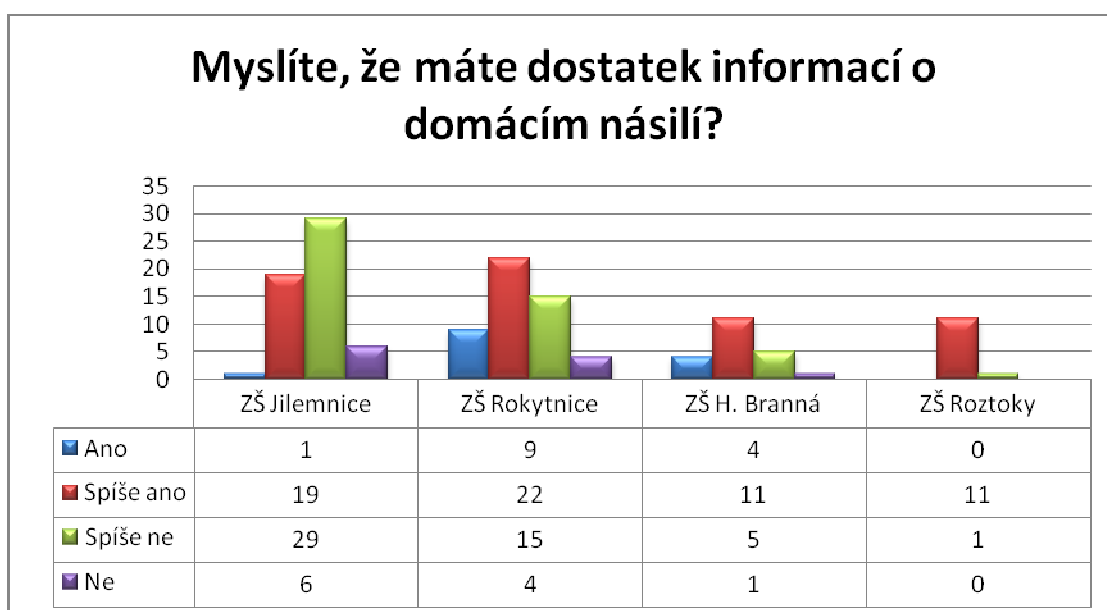
Otázka . 15 – Myslíte, že máte dostatek informací o domácím násilí?

Graf . 22 - Informovanost

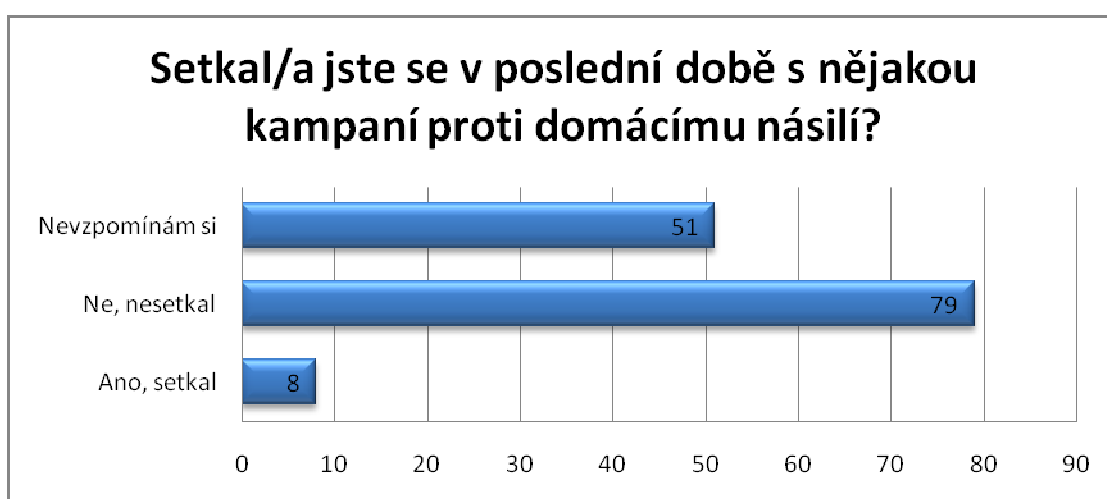
Kladn , tedy ANO a SPÍŠE ANO, na tuto otázku odpov d lo celkem 56% respondent . 44% respondent odpov d lo NE a SPÍŠE NE a nemyslí si, že by m li dostatek informací. Tyto hodnoty zobrazuje graf . 22. Tvzení respondent , že mají dostatek informací o domácím násilí, je však v rozporu s vyhodnocením ostatních otázek v dotaznících. Následující graf . 23 zobrazuje odpov di respondent dle jednotlivých základních škol.

Graf . 23 - Informovanost

Otázka . 16 – Setkal/a jste se v poslední době s nějakou kampaní proti domácímu násilí? Pokud ano, vzpomenete si, kde jste se s kampaní setkali?

Graf . 24 – Kampaň proti domácímu násilí

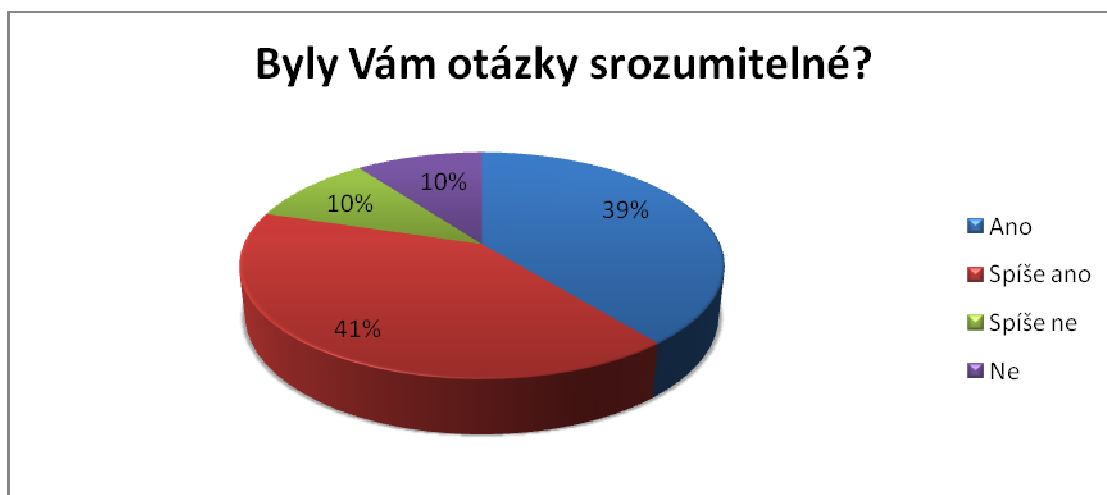

V této otázce měli respondenti uvést, zda se již setkali s kampaní proti domácímu násilí. Jak ukazuje graf . 24, na tuto otázku 79 respondentů odpovědělo, že se dosud s žádnou kampaní proti domácímu násilí nesetkalo a 51 respondentů si na žádnou kampaň nevzpomnělo. Pouze 8 respondentů odpovědělo kladně a uvedlo, že s kampaní proti domácímu násilí se setkali v televizi i ve škole. Žádný z nich však neuvedl název kampaně, se kterou se setkali. Vyhodnocením této otázky bylo zjištěno, že více jak polovina respondentů nemá dostatek informací o problematice domácího násilí, což potvrzuje předpoklad . 2.

Pátá část dotazníku **záv re ná** - má pouze jednu otázku, a to na srozumitelnost otázek, abych zjistil, zda respondenti otázky dobře pochopili a našli v nabízených odpovědích prostor pro svoji odpověď.

Otázka . 17 – Byly Vám otázky srozumitelné?

Graf . 25 – Srozumitelnost dotazníku

V této záv re né otázce se respondenti mohli vyjádřit, zda jim otázky byly srozumitelné. Celkem 80% respondentů uvedlo odpověď ANO a SPÍŠE ANO. 20% respondentů zaškrtnulo možnost NE a SPÍŠE NE, což je zobrazeno v grafu . 25. Vzhledem k tomu, že před každým dotazníkovým šetřením byli respondenti uvedeni do problematiky, vysvětleny případné nejasnosti a zodpovězeny dotazy, lze usuzovat, že u těchto 20% respondentů se jedná spíše o recesi.

3.6 Doplnující výzkumné rozhovory

Rozhovory proběhly v měsíci lednu 2010, formou individuálního áste n standardizovaného rozhovoru, kdy byla dopředu připravena témata týkající se upřesnění dotazníkového šetření, ke kterým byly kladeny otázky.

• Respondent . 1 – Karolína

Karolína je dívka ve věku 15 let. V současné době bydlí se svými rodiči, mladší sestrou, babičkou a prababičkou v rodinném domě v obci Benecko. Matka Karolíny pracuje jako noční vychovatelka v dětském domově. Otec je v současné době nezaměstnaný

s oba snými problémy s alkoholem. Karolína prohází v soua sné dob pubertou, proto její vztah s rodi i není zcela harmonický, zejména s otcem si nerozumí. Se svojí sestrou vychází pom rn dobe. Velmi zvláštní vztah má se svojí babi kou, kterou považuje za kamarádku. Karolína sdílí sv j pokoj spo e n se svojí sestrou. Karolína je pom rn živá, veselá a spo e nská dívka, díky emuž má spoustu kamarád . Karolína velmi ráda lyžuje. Její nejv tší zálibou jsou kon , kterým se celoro n v nuje na místní farm .

Navšt vuje základní školu v Jilemnici. Její prosp ch se dá ozna it jako velmi dobrý. Ve škole nem la nikdy žádné káze ské p estupky.

P epis rozhovoru (otázky zapsány kurzívou):

Karolíno, d kuji za vypln ní dotazníku. Nyní se t zeptám na n jaké dopl ující otázky, které se také budou týkat domácího násilí.

Uvedla jsi, že o pojmu domácí násilí jsi již slyšela. Také jsi zaškrtnla, že áste n víš co si pod tímto pojmem p edstavit. M žeš mi uvést n jaký konkrétní p ípad, o kterém si myslíš, že je domácím násilím?

Já si myslím, že domácí násilí je bu to leh í nebo t žší. Nap íklad když se manželé spolu hádají, tak je to leh í a pokud už manžel bije manželku, je to t žší.

V otázce . 6 jsi uvedla, že se s pojmem domácí násilí setkáváš ob as a v otázce . 7, že z médií a ve škole. Pokus se mi to up esnit.

O domácím násilí slyším hlavn v televizi nebo ve škole. Ob as taky na netu nebo z asáku. V televizi se to ob as objeví ve zprávách, hlavn o týraných d tech. Ve škole jsme se to u ili v ob ance a ségra o tom myslím m la n jakou besedu. Na netu je to ob as ve zprávách nebo když hledám n co do školy tak narazím na r zné odkazy. ásto tu taky Braví ko a tam o tom taky n co bylo. M to ale moc nezajímá, tak tomu moc pozornost nev nuju.

íkáš, že jste se o domácím násilí u ili ve škole v ob anské nauce. Ve které to bylo t íd ?

V devítce.

Pamatuješ si, co vám paní u itelka íkala o domácím násilí?

Jo, nic moc. Hlavn nám to íkala ve vztahu k d tem, jak to poznat a jak se máme zachovat.

Jak poznáš, že je n kdo ob tí domácího násilí?

No t eba že d ti mají mod iny a íkají, že spadly, jsou takový jiní než obvykle a straní se ostatních.

Myslíš, že poznáš, kdyby t eba kamarádka byla ob tí domácího násilí?

Hmm, to nevím.

A jak vám paní u ítelka radila, že se máte zachovat v p ípad domácího násilí?

Máme to íci n komu dosp lému, komu d v ůjeme. Sami se do toho nemáme plést.

M li jste ve škole na toto téma n jakou besedu, nap . p íšel n kdo od policie, aby s vámi o tomto problému pohovo il?

Ne, nic takového jsme nem li.

V otázce . 10 uvádíš jako p íinu domácího násilí stres, závislost na alkoholu a žárlivost. Co si p edstavuješ pod pojmem stres?

No to je lov k nervózní, je nesv j prost m že vylítnout. Je to nap . tlak v práci, dodržení termínu. lov k je pod tlakem a vybíjí si to doma.

Pro alkohol?

To je nejv tší d vod. lov k je po alkoholu agresivní a nekontroluje se. Potom má abs ák a to pak je taky agresivní.

A žárlivost?

U žárlivosti, když to lov k neumí ešit jinak, tak to eší násilím nebo je tu chorobná žárlivost, což je horší.

V otázce . 11 jsi se adila ob tí domácího násilí takto: na prvním míst zdravotn postižení, sta í lidé, ženy, muži, d ti. Pro práv takto?

M ůžu se podívat? Hmm, aha tak to jsem to spletla. Cht la jsem to uvést jinak, na prvním míst zdravotn postižení, ženy, d ti, sta í lidé a nakonec muži.

Nevadí, nic se ned je. Pro dáváš na první místo zdravotn postižené?

Oni jsou pro ostatní snadným ter em, jsou oslabeni, nemohou se bráni a proto je ostatní šikanují.

V otázce . 12 jsi neuvedla žádné organizace, opravdu t žádné nenapadají? Slyšela jsi n kdy o Bílém kruhu bezpe í?

Tak asi by to mohla být linka bezpe í, ale to se mi zdá dost obecné a ani nevím íslo. Taky policie a žádnou konkrétní organizaci neznám. O Bílém kruhu bezpe í jsem nikdy neslyšela.

V otázce . 13, jsi zaškrtnla dv odpov di, z jakého d vodu?

No, protože kdyby to byla lehčí forma, budu hledat pomoc u přátel, případně horší na policii.

Aha, a jak si myslíš, že by ti dokázali pomoci přátelé nebo jak by to řešila policie?

Za kamarádama bych šla, protože nejlepší je si o tom popovídat, podílit se o to s někým. Ale třeba by to řešili ostatní a zařídili by se to řešit. No a policajti prý mohou toho násilníka vyhodit z bytu a potom může být soudní příkaz, že se nemůže přiblížit.

Víš, na jak dlouho může být ten násilník, jak ty říkáš, vyhozen?

Asi na 2 – 3 dny?

Ne, je to na 10 dní.

Teď si představ, že zjistíš, že tvoje kamarádka je obětí domácího násilí. Jak se zachováš?

Snažila bych se promluvit si s ní o tom. Poslechla bych si ji, abych si o tom udělala nějakou představu, jestli zbytečně nehysteričím nebo tak něco. Potom bych to asi řešila ve škole.

V otázce 16 jsi uvedla, že si nevzpomínáš na žádnou kampaň proti domácímu násilí. Opravdu nevíš?

Já jsem zaškrtnula, že si nevzpomínám schválně. Vím sice, že AVON dělala nějaký pochod v různých třídách proti domácímu násilí, ale mě to fakt nezajímalo, tak o tom nic konkrétního nevím.

Karolíno, máš poměrně dobrý pohled o problematice domácího násilí, proto se teď nyní zeptám na trochu odbornější věci. Víš například, jaký zákon upravuje domácí násilí? Nebo jaké podmínky musí jednání splňovat, aby se jednalo o domácí násilí?

Jaký zákon upravuje domácí násilí? Tak to fakt nevím, to jsme se neuklídili. Jen vím, že pokud to má být domácí násilí musí se ho dopouštět jeden na druhém. Pokud jsou v konfliktu oba, tak to domácí násilí není. Tak asi tak.

Dobře, děkuji ti za tvůj čas a ochotu.

• Respondent 2 - Radek

Chlapec ve věku 14 let. Radek je jedním z dvojčat a má ještě jednoho staršího bratra. Rodiče Radka jsou rozvedeni a všichni tři sourozenci v současné době žijí s matkou v obci Horní Štápanice v rodinném domě společně s přítelem matky. Radkova matka pracuje jako učednice a otec je podnikatel. S matkou má Radek velmi dobrý vztah, dalo by se říci, že je na ní závislý. Otec o chlapce neprojevuje příliš velký zájem, občas si je vezme na několikadenní návštěvu k sobě a ke své nové přítelkyni. V místě svého současného pobytu má Radek svůj

samostatný pokoj, který je pln vybavený (PC, televize, DVD apod.). Jeho vztah s bratry je dobrý, úm rný jejich v ku. Radek je pom rn ostýchavý, proto nemá mnoho kamarád . D íve Radek hrál fotbal, ale v sou asné dob žádný sport nep stuje a nemá ani jiné zájmové innosti. Volný as tráví p evážn u PC i televize.

Radek navšt vuje základní školu v Jilemnici. Jeho chování je dobré, bez káze ských trest . Co se tý e prosp chu, dá se ozna it jako pr m rný. Radek by mohl mít prosp ch velmi dobrý, ale u ení ho nebaví.

P epis rozhovoru (otázky zapsány kurzívou):

Radku, d kuji za vypln ný dotazník. Nyní pot ebují od tebe zjistit ještě n jaké dopl ující informace.

Uvedl jsi, že o pojmu domácí násilí jsi již slyšel. Také jsi zaškrtnl, že áste n víš co si pod tímto pojmem p edstavit. M žeš mi uvést n jaký konkrétní p ípad i jednání, o kterém si myslíš, že je domácím násilím?

Je to fyzické napadání nebo slovní napadání. T eba když p ítel bije d ti své p ítelkyn nebo p ítel p ítelkyni a tak...

V otázce . 6 jsi uvedl, že s pojmem domácí násilí se v bec nesetkáváš. To se o domácím násilí opravdu v bec nikde nehovo í?

Ne, nev nuji tomu pozornost, nezajímá m to. Možná ob as.

Ani ve škole jsi o domácím násilí neslyšel? Nap íklad v ob anské nauce?

Nevzpomínám si, ale asi ne. Ob as je to n kdy v televizi ve zprávách o n jakém dít ti, že je týrané.

V otázce . 8 jsi nic nevyplnil. Rozum í jsi otázce?

Jo, rozum í. Jen jsem si nebyl jistý, ale asi by to mohlo být n jaké napadání, ústní, bití nebo t eba prohlížení SMS.

V otázce . 10 uvádíš jako p í inu domácího násilí závislost na alkoholu a žárlivost a nezralost rodi . Pro práv tyto p í iny?

Alkohol vyvolává brutalitu. Také když t eba p ítelkyn má kamaráda a její p ítel si myslí, že v tom je n co víc, zakazuje ji se s kamarádem stýkat nebo ji kv li tomu fyzicky ublíží. U mladých lidí p esn nevím, ale asi mladí lidé nejsou p ípraveni na d ti. Taky si myslím, že ekonomická situace je p í inou domácího násilí. Lidi nemají dost pen z, dostávají se do stresu a vrcholí to domácím násilím.

V otázce . 12 jsi neuvedl žádné organizace, opravdu t žádné nenapadají?

Možná linka bezpečí. Jinak nevím.

Znáš číslo linky bezpečí?

Ne.

Víš, kde by se toto číslo dalo zjistit?

Na netu. Když jsem hledal nový mobil, tak tam bylo přímo číslo na tuto linku.

Slyšel jsi někdy o Bílém kruhu bezpečí?

Ne, neslyšel.

V otázce . 13 jsi zaškrtnul dvě odpovědi, pro právě tyto?

No, například bych nehledal pomoc u lékaře nebo u přátel, protože by mně stejně nepomohli. Ani u příbuzných bych pomoc nehledal, myslím si, že by se to mohlo obrátit proti mně a bylo by to ještě horší. Proto jsem zaškrtnul policii a linku důvěry. Na lince důvěry je to anonymní a spíše by mi tam jen poradili co dál dál. A na policii by mě vyslechli a potlačit by to násilí.

Jakým způsobem myslíš, že policie může to násilí potlačit?

Tak to nevím.

Slyšel jsi o institutu vykazání?

Ne.

Řídl bys se při hledání pomoci intenzitou domácího násilí?

Ne.

Teď si představ, že zjistíš, že tvůj kamarád je obětí domácího násilí. Jak se zachováš?

Poradil bych mu, aby zavolal na policii nebo na linku důvěry. Já sám bych nic nepodnikal.

V otázce . 16 jsi uvedl, že si nevzpomínáš na žádnou kampaň proti domácímu násilí.

Opravdu nevíš?

Ne.

Radku, zeptám se na trochu odbornější věci. Víš například, jaký zákon upravuje domácí násilí? Nebo jaké podmínky musí jednání splňovat, aby se jednalo o domácí násilí?

Jaký zákon to upravuje nevím. A podmínky? Na oběti musí být nějaké stopy násilí.

Dobře, díky ti za tvůj čas a ochotu.

• Respondent . 3 – Dana

Dana je dívka ve věku 14 let. Rodiče jsou rozvedeni a Dana společně se svojí starší sestrou byly dány do státní péče rodičů. Oba rodiče bydlí v obci Poniklá a Dana tedy stále

bydlí ve stejné obci, jen častěji a pravidelněji stídání ubytování (každých třináct dní u jednoho z rodičů) vnímá jako zatěžující a otravné. Matka pracuje v místním závodě a otec jako automechanik. Dana s matkou i s otcem vychází dobře, oba je má ráda. Dana je veselá, milá a laskavá dívka, která hodně sportuje. Má mnoho kamarádů a vnuje se množství zájmových aktivit jako například mladí hrají, hraje závodní fotbal apod.

Navštěvuje základní školu v Jilemnici (sportovní třídu). Její výsledky jsou jak ve výuce, tak i ve sportu vynikající. Nemá žádné závažné problémy.

Přepis rozhovoru (otázky zapsány kurzívou):

Dano, děkuji za vyplněný dotazník. Nyní potřebuji od tebe zjistit ještě nějaké doplňující informace.

Uvedla jsi, že o pojmu domácí násilí jsi již slyšela. Také jsi zaškrtnula, že byste nevíš co si pod tímto pojmem představit. Můžeš mi uvést nějaký konkrétní případ, o kterém si myslíš, že je domácím násilím?

Například to může být, když rodič bije svého dítěte. Také když třeba dítě přinese domů špatné vysvědčení a rodič mu zakáže rozloučení – koukání na televizi, počítač, chodit ven a tak...

V otázce č. 6 jsi uvedla, že se s pojmem domácí násilí setkáváš občas a v otázce č. 7, že z médií. Pokus se mi to upřesnit.

O domácím násilím slyším hlavně z médií, ve zprávách. Občas se tam objeví zpráva o nějakém týraném dítěti. Jinak se s tím nesetkávám.

Uvedla jsi, že se s domácím násilím a zprávami o něm setkáváš pouze v médiích. To vám ani ve škole nic o této problematice neříkali? Například formou besedy s někým od policie?

Ne, nic. Asi dvakrát jsme probrali nějaký případ z televize, ale tomu jsem nevěnovala příliš pozornost.

V otázce č. 10 uvádíš jako příčinu domácího násilí závislost na alkoholu, zkušenost z dětství a nezralost rodičů. Proč právě tyto příčiny?

No, po alkoholu bývají rodičové vzteklí a vybíjejí si vztek na dětech, protože je mají rovnou po ruce a myslí si, že si to mohou dovolit. Pokud mají rodičové zkušenost s dětstvím s domácím násilím, tak to považují za normální. Je taky rodičové mlátili, a proto oni při výchově mlátí svého dítěte. A když jsou rodičové příliš mladí, tak taky nezvládají výchovu dítěte a eší to tím, že je bijí.

V otázce . 12 jsi neuvedla žádné organizace, opravdu t žádné nenapadají? Slyšela jsi n kdy o Bílém kruhu bezpečí?

Ne, opravdu žádné neznám. Bílý kruh bezpečí mi nic neříká.

V otázce . 13 jsi zaškrtnula, že bys jako ob domáčího násilí hledala pomoc u přátel, pro právníky u nich?

Moji kamarádi mi jsou nejbližší. Mám k nim důvěru a věřím jim. Ve škole bych se s tímto problémem nesvídala, protože si s učitелеm nejsme nijak blízcí.

Máš představu, jak by ti kamarádi mohli pomoci?

Asi by to řekl někde nebo někomu, kdo by mi pomohl a nějak by se to vyřešilo.

Na policie bys pomoc nehledala?

Tam bych nešla. Tam bych se bála jít.

Bála? Prosím tě pro co?

Ne že bych se bála přímo policajty, to ne, ale bojím se, aby mě nevyhodili, že je otravuju s takovou hloupostí.

Slyšela jsi n kdy o takzvaném institutu vykazání?

Ne, nikdy. Nevím co to je.

Teď si představ, že zjistíš, že tvoje kamarádka je obětí domáčího násilí. Jak se zachováš?

Nejdříve bych se té kamarádce zeptala, proč ji rodiče mlátí. Potom bych za jejími rodiči zašla a zkusila bych jim domluvit, aby už kamarádku nebili.

V otázce . 16 jsi uvedla, že si nevzpomínáš na žádnou kampaň proti domácímu násilí. Opravdu nevíš?

Ne.

Dano, zeptám se na trochu odbornější věci. Víš například, jaký zákon upravuje domácí násilí? Nebo jaké podmínky musí jednání splňovat, aby se jednalo o domácí násilí?

Hmm, tak to věc netuším. To jsme se neučili.

Dobře, děkuji ti za tvůj čas a ochotu.

• Respondent . 4 – Daniel

Chlapec ve věku 15 let. Daniel bydlí společně se svými rodiči a mladším bratrem v rodinném domě v obci Roztoky u Jilemnice. Matka je ženou v domácnosti, otec je podnikatel. S oběma rodiči Daniel vychází celkem dobře. Se svým bratrem mívá občas neshody, které ale nejsou nijak vážné. V domě, ve kterém bydlí, má každý z chlapců svůj

samostatný pokoj. Daniel je poměrně velmi živý a společenský. Mezi spolužáky je oblíben a má mnoho kamarádů. Mezi jeho zájmy patří fotbal, který také aktivně provozuje.

Navštěvuje základní školu v Roztokách u Jilemnice. Dosahuje pouze průměrných výsledků, je však manuálně velmi zručný. O prázdninách nebo volných dnech pomáhá při práci svému otci, který je tesař.

Přepis rozhovoru (otázky zapsány kurzívou):

Děkuji za vyplněný dotazník. Nyní potřebuji od tebe zjistit ještě nějaké doplňující informace.

Uvedl jsi, že o pojmu domácí násilí jsi již slyšel. Také jsi zaškrtnul, že byste nevíš co si pod tímto pojmem představit. Můžeš mi uvést nějaký konkrétní případ, o kterém si myslíš, že je domácím násilím?

Domácím násilím je třeba bití dítěte, nebo když manžel bije manželku. Taky když jim sprost nadává a zakazuje chodit ven a tak.

V otázce 6 jsi uvedl, že se s pojmem domácí násilí setkáváš občas a v otázce 7, že z médií a ve škole. Pokus se mi to upřesnit.

Nejčastěji o něm slyším v médiích, v televizi nebo na internetu. Tam občas ukazují nějaké případy domácího násilí, hlavně o týraných dětech. Myslím, že jsme o tom hovořili ve škole, ale nevzpomínám si, kdy to přesně bylo.

Co vám o domácím násilí ve škole říkali?

Moc si to už nepamatuju, ale říkali nám něco o týrání dítěte, a abychom se v případě nepáli to říci, kdyby se nás to týkalo.

V otázce 10 uvádíš jako příčinu domácího násilí závislost na alkoholu a žárlivost a ne zralost rodičů. Co si představuješ pod pojmem stres?

Když je člověk ve stresu, je pod nějakým tlakem a to se potom může projevit doma. U alkoholu je to jasné. Opilý člověk neví co dělá a nemá zábrany. Pokud má člověk s domácím násilím zkušenost z dětství, tak se tak chová i když je dospělý.

V otázce 12 jsi uvedl Linku bezpečí. Na jiné si nevzpomínáš?

Ne, žádné jiné neznám. O lince bezpečí jsem slyšel ve škole a také na netu je občas nějaký odkaz.

Slyšel jsi někdy o Bílém kruhu bezpečí?

Ne, to jsem neslyšel.

V otázce 13 jsi zaškrtnul právo pátele. Pro právo pátele?

S kamarády je mi dobře, rozumí mi. Kdybych byl obětí domácího násilí, určitě bych jim to řekl.

A na Policii R by si nešel hledat pomoc?

Asi ne. Nevím jak by mi mohli pomoci.

Slyšel jsi někdy o institutu vykazání?

Neslyšel.

Teď si představ, že tvůj kamarád je obětí domácího násilí. Jak se zachováš?

Snažil bych se mu pomoci a poradil mu, aby to řekl někomu, kdo mu může pomoci.

V otázce č. 16 jsi uvedl, že si nevzpomínáš na žádnou kampaň proti domácímu násilí.

Opravdu nevíš?

Ne.

Radku, zeptám se na trochu odbornější věci. Víš například, jaký zákon upravuje domácí násilí? Nebo jaké podmínky musí jednání splňovat, aby se jednalo o domácí násilí?

Jaký zákon to upravuje nevím. A podmínky? Na oběti musí být nějaké stopy násilí.

Dobře, díky ti za tvůj čas a ochotu.

3.7 Shrnutí výsledků praktické části a diskuse

Cílem provedeného sociologického průzkumu bylo jednak navázat na teoretické poznatky o domácím násilí, zejména potvrdit či vyvrátit stanovené předpoklady. V dotazníku předloženém respondentům byly otázky formulovány primárně v ku respondent, tak aby mohli poskytnout vypovídající hodnotu. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 138 respondentů ze čtyř základních škol v mikroregionu Jilemnice. Toto dotazníkové šetření bylo doplněno rozhovory se čtyřmi respondenty. Data získaná ze sociologického průzkumu se nedají generalizovat na všechny žáky osmých a devátých tříd základních škol, ale mohou posloužit jako výchozí šetření pro další práci v dané problematice. U některých otázek stejných nebo podobných otázkám výzkumu agentury STEM, který provedla pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris a.s. v roce 2006 je provedeno srovnání. Vyhodnocením dotazníků byly zjištěny následující údaje:

- Téměř 100% respondentů již o domácím násilí slyšelo a ví, co si pod tímto pojmem představit, čímž byl potvrzen předpoklad č. 1. Obdobný výsledek

přinesl i výzkum pro Bílý kruh bezpečí, který uvádí, že 97% populace ví nebo tuší, co je domácí násilí.

- Žáci osmých a devátých tříd základních škol v mikroregionu Jilemnice se s pojmem domácí násilí setkávají pouze sporadicky, což ukazuje na nedostatečnou primární prevenci v oblasti problematiky domácího násilí na školách, kdy jako zdroj informací o domácím násilí uvedla pouze 1/3 respondent školu. Nejvíce se o domácím násilí dozvídají z médií, tedy z televize, tisku apod., kde je poukazováno na jednotlivé případy pouze jako na senzace bez jakýchkoli dalších informací.
- Žádný z respondentů nedokázal zcela správně uvést všechny formy domácího násilí. Většina respondentů uvedla pouze jednu až dvě formy násilí. Jednalo se nejčastěji o fyzické a psychické násilí. Pouze velmi málo případů respondentů uvedli i neboť i formy násilí, a to zejména sexuální a sociální násilí. 25% respondentů nedokázalo uvést žádnou formu domácího násilí. Za nejčastější formu násilí uvedlo 54% respondentů fyzické násilí. Psychické násilí uvedlo pouze 11% respondentů, což značí, že je adolescenty bagatelizováno. Pouze 8% respondentů uvedlo za nejčastější formu sexuální nebo sociální násilí. Celých 27% vůbec neví jaká je nejčastější forma násilí v České republice. Také znalost organizací, které se problematikou domácího násilí zabývají a nabízejí pomoc, není vůbec dobrá. 75% respondentů žádnou takovou organizaci nezná. Pouze 25% uvedlo jednu organizaci. Nejčastěji se jednalo o linku bezpečí. Toto ukazuje na nedostatečnou znalost žáků osmých a devátých tříd základních škol v mikroregionu Jilemnice o problematice domácího násilí, což potvrzuje předpoklad 2.
- Za jednoznačnou příčinu domácího násilí uvedli respondenti alkohol.
- Za nejčastější oběti domácího násilí byly označeny děti. Naopak za nejméně ohroženou kategorii jsou považováni muži. Z celorepublikového výzkumu agentury STEM naopak vyplynulo, že více než 2/3 populace považuje za nejohroženější skupinu ženy.
- Více než polovina žáků osmých a devátých tříd základních škol v mikroregionu Jilemnice by v případě, že by se sami stali obětí domácího násilí, vyhledala pomoc u Policie ČR. Následuje Linka bezpečí a přátelé. Ostatní uvedené možnosti již byly uvedeny pouze sporadicky. Z vyhodnocení

vyplývá, že pomoc u Policie R vyhledají pouze 3/5 respondent , čímž je vyvrácen předpoklad . 3.

- S domácím násilím se setkala již 14% respondent , a to jednou nebo již n kolikrát. Z vyhodnocení vyplývá, že odpov di na tuto dotazníkovou otázku se zcela rozcházejí s odpov mi v otázce . 7 (Kde jste se o pojmu domácí násilí dov d l/a – setkal/a s informacemi o n m?). Zde pouze dva respondenti uvedli možnost osobní zkušenost. Z výzkumu agentury STEM vyplynulo, že zprost edkovanou zkušenost s domácím násilím má každý druhý lov k, osobní zkušenost uvedlo 23% populace.
- Celých 56% respondent se domnívá, že má dostatek informací o problematice domácího násilí. Mí n ní respondent , kte í se domnívají o své dobré informovanosti, se tém shoduje s výzkumem agentury STEM, který uvádí, že 51% populace se domnívá, že má dostatek informací o domácím násilí. Toto tvrzení respondent je ovšem v naprostém rozporu s celkovým vyhodnocením dotazníkového šet ení, z kterého vyplývá, že informovanost žák osmých a devátých t íd základních škol v mikroregionu Jilemnice je pouze obecná a velmi povrchní.

V návaznosti na provedené dotazníkové šet ení byl proveden kvalitativní pr zkum u ty respondent formou rozhovoru. Tyto rozhovory m ly za úkol up esnit a doplnit uzav ené otázky v dotazníku. Realizací t chto rozhovor byly získány vypovídající údaje, které korespondují s výsledky dotazníkového šet ení.

Byl potvrzen předpoklad íslo jedna. Všichni ty i oslovení se s pojmem domácí násilí již setkali. Informace o domácím násilí nevyhledávají zám rn , setkávají se s nimi spíše náhodn , zejména v médiích (televize, internet) ve zpravodajství a pouze sporadicky také ve škole. Bohužel množství informací o domácím násilí získaných ve škole je na velmi zanedbatelné. Omezuje se na rozbor konkrétních p ípad , které byly zve ejn ny v médiích. Žádná výuka nebo besedy se žáky na téma domácího násilí nejsou realizovány.

Předpoklad íslo dv , že žáci osmých a devátých t íd nemají odpovídající znalosti o problematice domácího násilí, byl potvrzen. Respondenti uvedli pouze fyzické a psychické násilí. Za nej ast jší formu domácího násilí uvedli shodn jako respondenti v dotazníkovém šet ení formu fyzického násilí. Ostatní formy násilí neznali nebo nedokázali specifikovat. S tím souvisí respondenty uvád né konkrétní p íklady domácího násilí, kdy uvedli hádku, p ípadn fyzické násilí mezi partnery. Dva respondenti konkretizovali násilí rodi na d tech.

Žádný z oslovených respondent nedokázal uvést žádnou organizaci zabývající se problematikou domácího násilí. Po drobné nápovědě si vzpomněli na linku bezpečí, nikdo ale neznal telefonní číslo této linky bezpečí. Jako jednoznačnou příčinu domácího násilí označili všichni i respondenti alkohol. Dále ti respondenti nevěděli nebo si nevzpomněli na žádnou kampaň proti domácímu násilí, pouze respondent číslo jedna – Karolína uvedla, že nějakou kampaň pořádala firma Avon. Při zaměření rozhovoru na odbornější témata problematiky domácího násilí bylo zjištěno, že znalosti oslovených respondentů jsou nulové. Respondenti neznali zákon upravující domácí násilí, nevěděli, jaké podmínky musí jednání splňovat, aby se mohlo jednat o domácí násilí apod.

Stejně jako u respondentů při dotazníkovém šetření se nepotvrdil předpoklad číslo tři. Pouze dva respondenti by vyhledali pomoc u Policie R. Spíše by hledali pomoc u přátel.

4. Závěr

Domácí násilí je v dnešní době stále diskutovanějším tématem, neboť představuje sociální problém, jehož přítomnost si společnost začíná připouštět teprve nedávno, přestože se jedná o jev provázející lidskou společnost téměř od nepaměti. To je způsobeno změnou postoje společnosti k tomuto problému. S tím souvisí snahy o jeho řešení, byť postupují kupedu pouze velmi pomalu. V podstatě nejde jsou na tom snahy vyvíjené v oblasti prevence domácího násilí, a to jak primární, sekundární tak i terciální.

Při tvorbě bakalářské práce bylo využito různých informačních zdrojů. Tištěné publikace, kterých není mnoho, jsou spolu vzájemně provázané a shodují se. Za cenné zdroje informací lze také považovat internetové stránky jednotlivých neziskových organizací. Dále lze informace čerpat z odborných časopisů a zpravodajů neziskových organizací, které se problematice domácího násilí věnují a poskytují nejen cenné rady a informace, ale i pomoc obětem domácího násilí. Z těchto získaných poznatků byla zpracována teoretická část práce. Jejím cílem bylo charakterizovat samotné domácí násilí v souvislosti s rozsahem základních znalostí adolescentů.

Z teoretické části práce přímo vychází část experimentální. Jejím podstatou bylo stanovení předpokladů, které vyjadřovaly pravděpodobnost o zkoumaném jevu. Součástí byly zvoleny metody a proveden výběr zkoumaného vzorku pro uskutečnění sociálního průzkumu dotazníkovou metodou, který byl pro zvýšení vypovídající hodnoty doplněn doplňujícími rozhovory. Cílem tohoto sociálního průzkumu bylo potvrzení či vyvrácení stanovených předpokladů. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 138 respondentů. Všechny dotazníky byly vyhodnoceny jako upotřebitelné. Doplňující rozhovory byly provedeny se 4 respondenty.

Výsledkem těchto průzkumů byly dostatečně interpretovány prostřednictvím formulace závěrů a grafického znázornění. Sociální průzkum potvrdil stanovených předpokladů č. 1 a 2, tedy ukázal, že všichni respondenti se již s pojmem domácí násilí setkali a ví, co se pod tímto pojmem představuje, ale nemají odpovídající znalosti o problematice domácího násilí. Zároveň byl vyvrácen předpoklad č. 3, kdy pouze necelé 3/5 respondentů by vyhledaly pomoc u Policie ČR.

Přínosem této práce bylo zjištění a vyhodnocení stavu v oblasti informovanosti mládeže o problematice domácího násilí, zda se s ním setkali a jakým způsobem by jej řešili. Tímto byl splněn vytýčený cíl bakalářské práce.

5. Navrhovaná opatření

Sociologický výzkum byl proveden na vybraných základních školách v mikroregionu Jilemnice. Výsledkem průzkumu bylo zjištění, že žáci osmých a devátých tříd mají pouze obecné a velmi povrchní informace o domácím násilí. Tyto informace navíc získali převážně z médií, ze školy pak minimálně. To je způsobeno jednak personálním omezením – po tem pedagog, kteří se problematikou domácího násilí zabývají, jednak nedostatkem finančních prostředků na realizaci minimálních preventivních programů, které na školách představují základní nástroj prevence sociálně patologických jevů. V současné době, s ohledem na výše uvedené problémy, se základní školy, na kterých bylo provedeno dotazníkové šetření, soustředí zejména na drogovou problematiku. Dalšími tématy sociálně patologických jevů se z nedostatku času i finančních prostředků zabývají pouze ojediněle.

Jistým řešením v této situaci by bylo bezplatné zapojení Policie ČR, konkrétně Preventivní informační skupiny, která působí v rámci celého Územního odboru Semily. Pracovníci této skupiny by formou besed realizovali specifické preventivní programy, v tomto případě zaměřené na problematiku domácího násilí. Podle vyjádření vedoucí této skupiny v. i. n. p. r. a p. Soškové, v současné době Policie ČR na území okresu Semily neorganizuje žádnou preventivní činnost v rámci prevence domácího násilí. Na základě tohoto zjištění je zde předložena návrh na preventivní program s názvem „Vím, jak se bránit.“

Důvodem realizace tohoto programu organizovaného Preventivní informační skupinou Policie ČR, Územního odboru Semily, je oslovení velkého počtu jedinců cílové skupiny soustředěných na určeném místě, nízké finanční náklady a také minimální časová náročnost tohoto programu. Cílem programu je poskytnutí informací o problematice domácího násilí zejména se zaměřením na formy, příčiny a pomoc obětem domácího násilí. Tato preventivní činnost bude rozdělena na dvě části, a to přednášku a diskuzi. Vhodným východiskem tohoto preventivního programu je sociologický průzkum provedený pro účely této bakalářské práce. Cílovou skupinou jsou žáci osmých a devátých tříd základních škol v mikroregionu Jilemnice. Je nutné, aby program probíhal v průběhu celého školního roku, tj. od září do dubna. Po skončení programu je nutné provést opětný průzkum a jeho

vyhodnocení v m sících kv tnu a ervnu, pro ov ení výsledk . Budou-li výsledky p íznivé, lze tento program rozší it na základní školy v rámci celého okresu Semily.

6.Seznam použitých informa ních zdroj

1. ANÍ KOVÁ, V., HAJD-MOUSSOVÁ, Z., PROVAZNÍKOVÁ, H., *Násilí v rodině syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*, 1. Vyd. Praha :1995, 64s. ISBN 80-7184-008-4.
2. CONWAYOVÁ, Helen. *Domácí násilí*. 1. vyd. Praha : Albatros, a.s., 2007. 158 s. ISBN 978-80-00-01550-7.
3. ÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Aleš en k, s.r.o., 2004. 431 s. ISBN 80-86473-86-4.
4. ÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd. Praha : Grada, a.s., 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
5. DUFKOVÁ, Ivana, ZLÁMAL, Ji í. *Domácí násilí: se zam ením na problematiku ob tí*. 1. pracovní manuál vyd. Praha : St ední policejní škola ministerstva vnitra v praze, 2005. 70 s.
6. DUFKOVÁ, Ivana, ZLÁMAL, Ji í. *Domácí násilí: pracovní manuál* 1. vyd. Praha : St ední policejní škola ministerstva vnitra v praze, 2005. 70 s.
7. DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MAT J EK, Z., *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě* , Praha : Grada, 1995, 245 s. ISBN 80-7169-416-3.
8. GJURI OVÁ, Šárka, KOCOURKOVÁ, Jana, KOUTEK, Ji í. *Podoby násilí v rodině* . 1. vyd. Praha : Vyšehrad spol. s r.o., 2000. 101 s. ISBN 80-7021-416-3.
9. JANOUŠKOVÁ, Hanka. *Domácí násilí*. 1. vyd. Praha : MindSoft s. r. o., 2008. 31 s.
10. JELÍNEK, Ji í, a kol. *Trestní zákon a trestní ád: Poznámkové vydání s judikaturou*. 26. aktualiz. vyd. Praha : Linde, 2008. 1135 s. ISBN 978-80-7201-731-7.
11. JELÍNEK, Ji í, a kol. *Trestní zákoník a trestní ád s poznámkami a judikaturou*. 1. vyd. Praha : Leges, 2009. 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6.
12. MATOUŠEK, Old ich, KOLÁ KOVÁ, Jana, KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce v praxi*. 1. vyd. Praha : Portál, s.r.o., 2005. 351 s. ISBN 80-7367-002-X.

13. PEŠATOVÁ, Ilona, ŠVINGALOVÁ, Dana. *Uvedení do výzkumu a metodika tvorby bakalářské práce*. 1. vyd. Liberec : Vysokoškolský podnik s.r.o. Liberec, 2006. 78 s. ISBN 80-7372-046-9.
14. SOCH REK, Jan. *Úvod do sociální patologie*. 1. vyd. Liberec : TU Liberec, 2009. 186 s. ISBN 978-80-7372-448-1.
15. VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. rozš. vyd. Praha : Portál, s.r.o., 2008. 870 s. ISBN 978-80-7367-414-4.
16. VO KOVÁ, Jiřina, SPOUSTOVÁ, Ivana. *Domácí násilí : v českém právu z pohledu žen*. 2. přeprac. vyd. Praha : ProFem, 2008. 194 s. ISBN 978-80-903626-7-3.
17. ZPPP . 179, ze dne 27. listopadu 2006, kterým se stanoví postup p íslušík Policie České republiky v p ípadech domácího násilí. [s.l.]. 2006.
18. ZPPP . 200, ze dne 28. prosince 2008, o provádění vykazání. [s.l.] : [s.n.], 2008.
19. MÍSTNÍ POLICIE OPAVA: *Domácí násilí* [online]. [2009] [cit. 2010-01-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.mp-opava.cz/domaci-nasili/default.html>>.
20. SOCIÁLNÍ PRÁCE. ÍRTKOVÁ, Ludmila. Zákon propojíinnost policie se sociálními službami a justicí. *Sociální práce*. 1.1.2006, . 2, s. 1-162. Dostupný z WWW: <<http://www.socialniprace.cz/pdf-prezentace/2006-2.pdf>>. ISSN 1213-6204
21. VARGOVÁ, Branislava, VAVROVÁ, Marie. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci : manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v p ípadech domácího násilí*. Praha : Sondy s.r.o., 2006. 88 s. Dostupný z WWW: <<http://www.rosa-os.cz/informace-pro-pomahajici-profese/materialy-ke-stazeni/>>.
22. ACORUS, občanské sdružení - *Pomoc osobám ohroženým domácím násilím : Informace o domácím násilí* [online]. [2009] [cit. 2010-01-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.acorus.cz/cz/informace-o-domacim-nasili.html>>.
23. BKB: *WWW.DOMACINASILI.CZ* [online]. 2007 , 2009 [cit. 2010-01-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/>>.
24. Liga lidských práv [online]. 2005 , 2010 [cit. 2010-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.llp.cz/cz/>>.
25. MAGDALENIUM: *Pomoc ob tem domácího násilí* [online]. 2003 , 2010 [cit. 2010-01-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.magdalenium.cz/>>.

26. *PERSEFONA* [online]. 2007 , 2010 [cit. 2010-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.persefona.cz/>>.
27. *proFem* [online]. 1996 , 2010 [cit. 2010-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.profem.cz/>>.
28. *ROSA: Ob anské sdružení nabízející komplexní pomoc ženám - ob tem domácího násil* [online]. 2003 [cit. 2010-01-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.rosa-os.cz/>>.
29. *SPONDEA* [online]. 2003 , [cit. 2010-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.spondea.cz/>>.
30. *ZÁKLADNÍ ŠKOLA JILEMNICE* [online]. 2006 , [cit. 2010-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.komenskeho288.cz/>>.
31. *ZŠ ROKYTNICE NAD JIZEROU* [online]. 2006 , [cit. 2010-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.zs-rokytnice.cz/>>.
32. *ZÁKLADNÍ A MATE SKÁ ŠKOLA J. ŠÍRA HORNÍ BRANNÁ* [online]. 2006 , [cit. 2010-02-09]. Dostupný z WWW: <[http:// www.zsjoefasira.wz.cz/](http://www.zsjoefasira.wz.cz/)>.
33. *ZÁKLADNÍ A MATE SKÁ ŠKOLA ROZTOKY U JILEMNICE* [online]. 2006 , [cit. 2010-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.skolaroztoky.cz/>>.

7. Seznam příloh

1. Dotazník

Úvodní informace pro respondenty

Dotazníkové šetření k bakalářské práci

Autor: Libor JEBAVÝ

Dobrý den,

v současné době studuji na Technické univerzitě v Liberci. V rámci studia zpracovávám bakalářskou práci na téma „Informovanost mládeže o problematice domácího násilí.“ Podklady pro zpracování práce jsem se rozhodl získat pomocí dotazníkového šetření. Prosím Vás proto o několik minut Vašeho času, které mi umožní získat potřebné výsledky mého šetření. Také Vás chci požádat o pečlivé vyplnění jednotlivých otázek. Dotazník jsem zpracoval tak, aby byl srozumitelný a jednoduchý. Na závěr prosím ještě zkontrolujte, zda jste neopomněli vyplnit některou z otázek.

Také bych chtěl zdůraznit, že otázky, které se týkají přímo Vás, slouží pouze k vyhodnocení povědomí o domácím násilí pro účely mé práce a tento dotazník je naprosto anonymní.

Děkuji Vám za Vaši ochotu a čas, který jste vyplnění věnovali.

Libor Jebavý

DOTAZNÍK

Autor: Libor JEBAVÝ

Odpovědi označte křížkem, popřípadě doplňte.

1) Pohlaví:

☐ Muž

☐ Žena

2) Věk:

☐ 14 let

☐ 15 let

☐ 16 let

☐ 17 let

3) Navštívil jste ZŠ v .....

4) Slyšel/a jste někdy o tzv. domácím násilí?

☐ ano

☐ ne

5) Víte, co si představíte pod pojmem domácí násilí?

☐ ano vím

☐ asi ne vím

☐ ne, nevím

6) Jak často se s tímto pojmem setkáváte?

☐ velmi často

☐ často

☐ občas

☐ zřídka kdy

☐ vůbec

7) **Kde jste se o pojmu domácím násilí dověděl/a - se setkal/a s informacemi o něm?**

- ☐ doma ☐ z leták ☐ ve škole
☐ z médií (např. televize) ☐ na internetu ☐ osobní zkušenost
☐ jinak, doplňte jakým způsobem: _____

8) **Jaké jsou podle Vás formy (podoby) domácího násilí?**

---

9) **Jaká forma domácího násilí je podle vás v ČR nejčastější?**

---

10) **Co si myslíte, že je příčinou domácího násilí? (zaškrtněte 3 podle Vás nejčastější příčiny)**

- ☐ stres ☐ závislost na alkoholu ☐ žárlivost
☐ zkušenost z dětství ☐ ekonomická situace ☐ nezralost rodičů
☐ osobnost agresora ☐ chování oběti (oběť si za to může sama)
☐ jiné, uveďte jaké: _____

11) **Připíšte uvedené možnosti k jednotlivým osobám podle toho, o kom si myslíte, že se stává nejčastěji obětí domácího násilí, přičemž 1 znamená nejčastější oběť atd. (stačí lidé, muži, děti, ženy, zdravotně postižení)**

1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____
5. _____

12) Znáte nějaké organizace i sdružení zabývající se problematikou domácího násilí? Dokážete je vyjmenovat?

---

13) Kde byste jako občané hledali pomoc?

☐ na policii	☐ u lékaře	☐ u přátel
☐ u příbuzných	☐ na lince důvěry a bezpečí	☐ ve škole
☐ jinde		

14) Setkal/a jste se již Vy osobně s domácím násilím? (například ve svém okolí)

☐ ne, nesetkal	☐ ano, jednou	☐ ano, již několikrát

15) Myslíte si, že máte dostatek informací o domácím násilí? například víte, jaké jsou základní znaky domácího násilí, ke komu se obrátit s žádostí o radu nebo pomoc, jak vám může pomoci policie?

☐ ano	☐ spíše ano
☐ spíše ne	☐ ne

16) Setkal/a jste se v poslední době s nějakou kampaní proti domácímu násilí? Pokud ano, vzpomenete si, kde jste se s kampaní setkali?

☐ ano, setkal	☐ ne, nesetkal
☐ s kampaní jsem se setkal v	☐ nevzpomínám si

17) Byly Vám otázky srozumitelné?

☐ ano

☐ spíše ne

☐ spíše ano

☐